

Nr 49

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen (1928: 370), m.m.; given Stockholms slott den 9 mars 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G.E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att förmåner vid sjukdom, barns födelse, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning skall utgöra skattepliktig inkomst. Från beskattning undantas dock förmåner vid sjukdom om de grundas på förvärvsinkomst understigande 4 500 kr. för år samt sjukpenning för hemmamakar. Propositionen har samband med de förslag som i särskild ordning läggs fram beträffande den framtida utformningen av sjukpenningförmånerna, föräldrapenningen m. m. samt beträffande förmåner vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning.

Propositionen innehåller också förslag om hur skatteintäkterna på de förmåner som nu avses bli skattepliktiga i sin helhet skall kunna tillgodoföras statsverket.

1 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas i fråga om kommunalskattelagen (1928: 370) dels att 19 §, 53 § 1 mom. och anvisningarna till 19 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att till anvisningarna till 21, 24, 28 och 32 §§ skall fogas nya punkter, betecknade respektive punkt 14, 9, 9 och 12, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas i c k e:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst å icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3 eller 4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av sjukförsäkring jämlikt lagen om allmän försäkring eller försäkring jämlikt lagen om yrkesskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom, olycksfall eller *arbetslöshet* tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller annan livränta, så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas er-

¹ Senaste lydelse 1971: 256.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

sättning i form av pension eller annan livränta, så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;

ersättning på grund av skadeförsäkring, dock ej i den mån köpeskilling, som skulle hava influtit därest försäkrad egendom i stället försålts, varit att hänföra till intäkt av jordbruksfastighet, av annan fastighet eller av rörelse eller i den mån ersättningen eljest motsvarar sådan skattepliktig intäkt eller motsvarar sådan avdragsgill omkostnad, vilken är att hänföra till någon av nämnda förvärvskällor;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt lagen om ersättning åt smittbärare;

ersättning jämlikt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 4 500 kronor eller högre belopp för år;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, därför givaren jämlikt bestämmelserna i 20 § icke är berättigad till avdrag;

stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller eljest avsedda för mottagarens utbildning;

allmänt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, som enligt förordningen om sjömansskatt utgör inkomst ombord;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring, så ock hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadstillägg som avses i kungörelserna den 28 maj 1968 (nr 425) om statliga bostadstillägg till barnfamiljer och (nr 426) om statsbidrag till kommunala bostadstillägg till barnfamiljer;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från pensions- eller personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

kompensation av staten för bensinskatt på bensin som förbrukats vid yrkesmässig användning av motorsåg.

(Se vidare anvisningarna.)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

1 m o m.² Skyldighet att erlagga skatt för inkomst åligger så framt ej annat föreskrives i denna lag eller i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 72 och 73 §§ sägs:

a) fysisk person:

för tid, under vilken han varit här i riket bosatt:

för all inkomst, som av honom här i riket eller å utländsk ort förvärvats; samt

för tid, under vilken han ej varit här i riket bosatt:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag, i den mån inkomsten uppburits härifrån och förvärvats genom verksamhet här i riket;

för pension enligt lagen om allmän försäkring eller på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för pension och annan ersättning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för ersättning enligt lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring och lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring;

för annan härifrån uppburin, genom verksamhet här i riket förvärvad inkomst av tjänst;

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse; samt

för belopp vilket motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift och med vilket avdrag enligt 46 § 2 mom. åtnjutits vid tidigare års taxeringar;

b) staten:

för inkomst av jordbruksdomäner, skogar samt uthyrda eller med tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtna fastigheter; samt

för inkomst av rörelse, som ej härflutit av bank- eller försäkringsrörelse eller av kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar eller av industriell verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov;

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållnings-

² Senaste lydelse 1971: 921.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

sällskap med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, norrlandsfonden, malmfonden för forsknings- och utvecklingsarbete, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna pensionsfonden, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utgiva avgångsersättning till friställd arbetstagare ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

e) kyrkor, andra trossamfund än svenska kyrkan därest de utöva kyrklig verksamhet, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom sådana föreningar vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen verka för ändamål av den i fråga om stiftelser här angivna art:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samfund, stiftelser, understödsföreningar, som bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, därunder inbegripna ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, samtliga i den mån de ej inbegripas under punkterna d) och e):

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats;

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillbehör till sådan fastighet eller rörelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Riksskatteverket må, om särskilda skäl därtill äro, efter ansökan förklara, att stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja nordiskt samarbete, i fråga om skattskyldighet eller eljest vid tillämpning av denna lag skall anses jämställd med stiftelse eller förening, som ovan i första stycket vid e) angives. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Anvisningartill 19 §³

Socialhjälp, begravningshjälp samt underhåll, som lämnats fånge eller patient å hospital, m. m. dyl. är icke att hänföra till skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar influtna medlemsavgifter.

Utbytes sådan livränta eller del därav, som enligt bestämmelserna i 32 § i sin helhet skall räknas såsom skattepliktig intäkt, mot belopp för en gång, skall beträffande detta belopp i beskattningshänseende gälla vad om sådan livränta är stadgat. Sker utbyte, helt eller delvis, av annan livränta än nyss sagts mot engångsbelopp, skall beloppet anses utgöra icke skattepliktig intäkt,

Bestämmelsen att till skattepliktig inkomst icke räknas ersättning, som på grund av sjukförsäkring jämlikt lagen om allmän försäkring tillfallit den försäkrade, avser icke lön, som utgår från arbetsgivare i sådant fall, då denne på grund av 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket nämnda lag äger uppbära arbetstagaren tillkommande ersättning från allmän försäkringskassa. För arbetsgivaren är den av honom i nämnda fall uppburna ersättningen från försäkringskassan ävensom annan därifrån uppburna ersättning i anledning av kostnad för den anställdes räkning att betrakta som skattepliktig inkomst, dock att ersättningen icke är skattepliktig för arbetsgivaren, därest den till den anställda utbetalda lönen eller den för honom havda kostnaden utgör för arbetsgivaren icke avdragsgill utgift i förvärvskälla. Ersättning, som annorledes än i form av pension eller annan livränta utbetalas av arbetsgivare vid yrkesskada i de fall, då arbets-

Lön, som utgår från arbetsgivare i sådana fall, då denne på grund av 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring äger uppbära arbetstagaren tillkommande ersättning från allmän försäkringskassa, är skattepliktig intäkt. För arbetsgivaren är den av honom i nämnda fall uppburna ersättningen från försäkringskassan ävensom annan därifrån uppburna ersättning i anledning av kostnad för den anställdes räkning att betrakta som skattepliktig inkomst, dock att ersättningen icke är skattepliktig för arbetsgivaren, därest den till den anställda utbetalda lönen eller den för honom havda kostnaden utgör för arbetsgivaren icke avdragsgill utgift i förvärvskälla. Ersättning, som annorledes än i form av pension eller annan livränta utbetalas av arbetsgivare vid yrkesskada i de fall, då arbetsgivaren står s. k. självrisk enligt lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring, räknas till skattepliktig in-

³ Senaste lydelse 1968: 544.

Nuvarande lydelse

givaren står s. k. självrisk enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, räknas *icke* till skattepliktig inkomst i vidare mån än ersättningen överstiger vad som skulle hava utgått vid försäkring enligt sistnämnda lag.

Skatteplikt föreligger icke för bidrag från stat eller kommun, vilka enligt av Kungl. Maj:t eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda. Skatteplikt föreligger ej heller för bidrag som utgår enligt förordningen om bidrag till vanföra ägare av motorfordon.

Näringshjälp eller bidrag enligt 57, 58 eller 62 § arbetsmarknads-kungörelsen *den 3 juni 1966 (nr 368)* är icke att hänföra till skattepliktig inkomst, i den mån näringshjälpen eller bidraget lämnats till bestridande av kostnader, för vilka rätt till avdrag icke föreligger vare sig direkt såsom omkostnad eller i form av årliga värdeminskingsavdrag. Omställningsbidrag enligt nämnda kungörelse utgör dock skattepliktig intäkt.

Skatteplikt föreligger ej heller för bidrag, som stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond till fullföljande av sitt ändamål utgiver för mottagarens utbildning.

Enligt 46 § 2 mom. första stycket 4) föreligger viss rätt till avdrag för bidrag till barns underhåll. Med hänsyn till begränsningarna i avdragsrätten är sådant bidrag det oaktat att likställa med periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, därför givaren jämlikt bestämmelserna i 20 § icke är berättigad till avdrag. I följd härav skall underhållsbidraget icke hänföras till skattepliktig intäkt av tjänst som avses i 31 och 32 §§.

Föreslagen lydelse

komst *enligt de grunder* som skulle hava gällt vid försäkring enligt sistnämnda lag.

Skatteplikt föreligger icke för bidrag från stat eller kommun, vilka enligt av Kungl. Maj:t eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda *i den mån bidragen avse traktamente och särskilt bidrag*. Skatteplikt föreligger ej heller för bidrag som utgår enligt förordningen om bidrag till vanföra ägare av motorfordon.

Näringshjälp eller bidrag enligt 57, 58 eller 62 § arbetsmarknads-kungörelsen (1966: 368) är icke att hänföra till skattepliktig inkomst, i den mån näringshjälpen eller bidraget lämnats till bestridande av kostnader, för vilka rätt till avdrag icke föreligger vare sig direkt såsom omkostnad eller i form av årliga värdeminskingsavdrag. Omställningsbidrag enligt nämnda kungörelse *och kontant arbetsmarknadsstöd* utgör dock skattepliktig intäkt.

till 21 §

14. *Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring och lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring utgör skattepliktig*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

intäkt av jordbruksfastighet om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till jordbruksfastighet och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 4 500 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av jordbruksfastighet hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare.

till 24 §

9. Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring och lagen (1954: 243) om yrkeskadeförsäkring utgör skattepliktig intäkt av annan fastighet om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till annan fastighet och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 4 500 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av annan fastighet hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare.

till 28 §

9. Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring och lagen (1954: 243) om yrkeskadeförsäkring utgör skattepliktig intäkt av rörelse om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till rörelse och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 4 500 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av rörelse hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare.

till 32 §

12. Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring och lagen (1954: 243) om yrkes-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

skadeförsäkring utgör skattepliktig intäkt av tjänst om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till tjänst och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 4 500 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av tjänst hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare samt annan lag eller författning, som utgått annorledes än på grund av försäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring.

Föräldrapenning och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring utgöra skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa och kontant arbetsmarknadsstöd räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Detsamma gäller grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barn-tillägg, vilka enligt av Kungl. Maj:t eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå, i samband med utbildning eller om-skolning, till arbetslösa eller partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om sådana ersättningar och förmåner som belöper på tid före den 1 januari 1974.

2 Förslag till

Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)

Härigenom förordnas, att 37 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

1 m o m.² Till ledning vid inkomsttaxering skola varje år utan anmaning uppgifter (kontrolluppgifter) för nästföregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
3 a. Försäkringsanstalt.	Den som bedrivit jordbruk eller skogsbruk eller innehaft jordbruksfastighet eller annan fastighet eller bedrivit rörelse samt uppburit ersättning från anstalten på grund av liden skada.	Utgiven ersättning, ej understigande 1 000 kronor för varje skadefall, på grund av skada på byggnad, inventarier och maskiner, produkter från jordbruket eller skogsbruket, växande gröda, skog, varulager, varor under tillverkning, förbrukningsartiklar eller andra förnödenheter för produktionen, samt utgiven ersättning, ej understigande 500 kronor för varje skadefall, på grund av skada på levande djur. Därest delutbetalning av försäkringsersättning förekommit, må med avlämnandet av kontrolluppgift anså till året efter det då skadan slutreglerats. U n d a n t a g: ersättning för personligt lösöre samt annan ersättning på grund av motorfordonsförsäkring än stilleståndsersättning. Det utbetalda beloppet.
4. Den som utbetalt royaltly eller periodiskt utgående avgift för rättighet av goodwill's natur, såsom varumärke, firmanamn o. dyl., eller för utnyttjande av patent, mönster o. dyl.	Den till vilken royaltyn eller avgiften utbetalts.	

¹ Förordningen omtryckt 1971: 399.

² Senaste lydelse 1972: 83.

Föreslagen lydelse

1 m o m. Till ledning vid inkomsttaxering skola varje år utan anmaning uppgifter (kontrolluppgifter) för nästföregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
3 a. Försäkringsanstalt.	Den som bedrivit jordbruk eller skogsbruk eller innehaft jordbruksfastighet eller annan fastighet eller bedrivit rörelse samt uppburit ersättning från anstalten på grund av liden skada.	Utgiven ersättning, ej understigande 1 000 kronor för varje skadefall, på grund av skada på byggnad, inventarier och maskiner, produkter från jordbruket eller skogsbruket, växande gröda, skog, varulager, varor under tillverkning, förbrukningsartiklar eller andra förnödenheter för produktionen, samt utgiven ersättning, ej understigande 500 kronor för varje skadefall, på grund av skada på levande djur. Därest delutbetalning av försäkringsersättning förekommit, må med avlämnandet av kontrolluppgift anstå till året efter det då skadan slutreglerats. U n d a n t a g: ersättning för personligt lösöre samt annan ersättning på grund av motorfordonsförsäkring än stilleståndsersättning. Utgifvet belopp och i fråga om sjukpenning huruvida beloppet avser anställning eller annat förvärvsarbete.
3 b. Riksförsäkringsverket.	Den som åtnjuit skattepliktig sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring eller närstående ersättnings-system, föräldrapenning eller vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring eller kontant arbetsmarknadsstöd.	Utgifvet belopp som uppgår till sammanlagt minst 100 kronor för hela året.
3 c. Arbetsmarknadsstyrelsen.	Den som åtnjuit utbildningsbidrag i form av grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barnstillägg.	

Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
3 d. Arbetslöshetskassa.	<i>Den som från kassan åtnjuter dagpenning vid arbetslöshet.</i>	<i>Utgivet belopp som uppgår till sammanlagt 100 kronor för hela året.</i>
4. Den som utbetalt royaltyn eller periodiskt utgående avgift för rättighet av goodwill natur, såsom varumärke, firmanamn o. dyl., eller för utnyttjande av patent, mönster o. dyl.	Den till vilken royaltyn eller avgiften utbetalts.	Det utbetalda beloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Bestämmelserna i 37 § 1 mom. under 3 b—3 d avser icke belopp som belöper på tid före den 1 januari 1974.

3 Förslag till

Lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom., 27 § 1 mom. och 39 § 3 mom. uppbördsförordningen (1953: 272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

2 m o m. Preliminär skatt utgår såsom preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt.

1. Preliminär A-skatt skall med de undantag, som framgår av vad nedan i detta moment och i 10 § sägs, utgöras för sådan inkomst av tjänst, vilken helt eller delvis utgår i penningar och vilken hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. För inkomst av sådan huvudsaklig arbetsanställning hos fysisk person eller dödsbo, som är avsedd att vara kortare tid än en vecka, skall dock preliminär A-skatt erläggas endast om vad som utbetalats utgör utgift i en av arbetsgivaren bedrivna rörelse.

Med tjänst likställes i denna förordning rätt till pension, livränta, som utgår på grund av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkring eller annorledes än på grund av försäkring, ersättning, som i annan form än livränta utgår på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, samt undantagsförmåner ävensom sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 22, 25 eller 29 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag.

Preliminär A-skatt skall utgå enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som angivas i 7, 12 eller 40 §. Beträffande preliminär A-skatt för inkomst som avses under 1 andra stycket må Kungl. Maj:t föreskriva särskild beräkningsgrund. För enskilda fall må lokal skattemyndighet föreskriva särskild beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Preliminär A-skatt skall utgå enligt skattetabell, som avses i 4 §, eller enligt de grunder som angivas i 7, 12 eller 40 §. Beträffande preliminär A-skatt för inkomst som avses under 1 andra stycket eller punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen må Kungl. Maj:t föreskriva särskild beräkningsgrund. För enskilda fall må lokal skattemyndighet föreskriva särskild beräkningsgrund, exempelvis att skatten skall beräknas å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller att skatten skall utgå med särskilt angiven procent av inkomsten.

Är den, som åtnjuter ovan avsedd inkomst av tjänst, skattskyldig jämväl för annan inkomst, för garantibelopp för fastighet eller för förmögenhet må lokal skattemyndighet, då särskilda skäl därtill föranleda, före-

¹ Förordningen omtryckt 1972: 75.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

skriva att preliminär A-skatt skall erläggas jämväl för sistnämnda inkomst eller för garantibeloppet eller förmögenheten. Därvid skall den skattskyldiges preliminära skatt beräknas antingen till viss procent av den huvudsakliga inkomsten av tjänst eller enligt skattetabell å nämnda inkomst ökad med visst belopp eller ock utgå med visst belopp utöver vad i skattetabellen anges för den huvudsakliga inkomsten av tjänst.

Är i fall varom i föregående stycke sägs inkomsten vid sidan av den huvudsakliga inkomsten av tjänst betydande i förhållande till denna eller föreligga eljest särskilda omständigheter, må lokal skattemyndighet föreskriva, att preliminär B-skatt skall erläggas i stället för preliminär A-skatt.

Öretal som uppkommer vid beräkning av skatteavdrag skall jämnas till närmast högre hela kronotal.

2. Preliminär B-skatt skall för inkomståret utgöras av skattskyldig, som icke har att erlagga preliminär A-skatt enligt 1, samt utgå för inkomster från den skattskyldiges samtliga förvärvskällor och för garantibelopp för fastighet ävensom för förmögenhet. Preliminär B-skatt skall utgå enligt särskild debitering.

27 §

1 m o m. Uträkning av de särskilda skatteposter som ingå i slutlig skatt samt debitering av sådan skatt sker med ledning av uppgifter i taxeringslängd eller annat beslut om taxeringen. I övrigt iakttages:

att för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, sådan skatt uträknas med tillämpning av det procenttal av grundbeloppet, som fastställts att gälla för den preliminära skatt, vilken skall avräknas mot den ifrågavarande slutliga skatten;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel uträknas med ledning av den utdebitering för skattekrone och skatteöre som för inkomståret gäller i beskattningsorten;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel uträknas i en gemensam post, därvid skattebeloppet vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt kronotal;

att skogsvårdsavgift uträknas med tillämpning av det promilletal, som enligt vad därom särskilt är stadgat bestämts för det år då den slutliga skatten debiteras;

att tilläggspensionsavgift uträknas med tillämpning av den för inkomståret fastställda procentsatsen för avgiftsuttaget, därvid öretal bortfaller;

att kommunal inkomstskatt och landstingsmedel debiteras med belopp som uträknats av lokal skattemyndighet i det fögderi där beskattningsorten är belägen;

att i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift debiteras *med belopp* som uträknats av allmän försäkringskassa, *dock att vid debiteringen skall beaktas vad i 19 kap. 2 och 6 §§ lagen om allmän försäkring stadgas angående avgifts- plikt och nedsättning av avgift;*

att i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift debiteras *enligt 19 kap. lagen om allmän försäkring och, såvitt gäller person med inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, med beaktande av avgiftsbelopp som uträknats av allmän försäkringskassa;*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

att i 1 § omförmäld arbetsgivaravgift och redareavgift debiteras i en gemensam post; samt

att i 1 § omförmäld annuitet eller, därest skattskyldig har att erlägga flera annuiteter av samma slag, summan av dessa påföres i helt antal kronor, därvid öretal bortfaller.

39 §

3 m o m. *Har Kungl. Maj:t meddelat föreskrift som i 3 § 2 mom. under 1 tredje stycket sägs, skall i fråga om skyldighet att verkställa skatteavdrag, m. m., gälla vad Kungl. Maj:t med anledning därav förordnar.*

(Se vidare anvisningarna.)

3 m o m. *Beträffande inkomst, för vilken Kungl. Maj:t enligt 3 § 2 mom. under 1 tredje stycket får föreskriva särskild beräkningsgrund vad avser preliminär A-skatt skall i fråga om skyldighet att verkställa skatteavdrag, m. m., gälla vad Kungl. Maj:t särskilt må förordna.*

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Äldre bestämmelser gäller i fråga om preliminär skatt för år 1973 samt slutlig skatt på grund av 1974 års eller tidigare års taxering och eftertaxering för år 1974 eller tidigare år.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt**

Härigenom förordnas, att lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Kommuns och annan menighets utdebitering av skatt skall bestämmas i förhållande till det antal skattekröner och skatteören, som vid närmast föregående års taxering påförts de skattskyldiga, *med tillägg av det antal skattekröner, som staten skall tillskjuta enligt förordningen (1965: 268) om skatteutjämningsbidrag och av bidragsunderlag enligt bestämmelserna om skattebortfallsbidrag.*

1 § Kommuns och annan menighets utdebitering av skatt skall bestämmas i förhållande till det antal skattekröner och skatteören, som vid närmast föregående års taxering påförts de skattskyldiga, *minskat enligt 2 § och ökat med det antal skattekröner, som staten skall tillskjuta enligt lagen (1973: 000) om skattcutjämningsbidrag och med bidragsunderlag enligt bestämmelserna om skattebortfallsbidrag.*

¹ Senaste lydelse 1972: 142.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 § Vid tillämpning av 1 § skall i skatteunderlaget icke inräknas skattekonor och skatteören som kan anses hänföra sig till följande skattepliktiga intäkter, nämligen dels sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller lagen (1954: 243) om yrkeskadeförsäkring eller ersättning enligt förordningen (1954: 249) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, kungörelsen (1962: 607) om ersättning på grund av verksamhet för brandsläckning m. m., kungörelsen (1971: 457) om ersättning på grund av medverkan i skyddsarbete vid olyckor i atomanläggningar m. m., förordningen (1954: 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m., lagen (1954: 246) om krigsförsäkring för sjömän m. m., militärerättningsförordningen (1950: 261) och lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare, allt till den del sjukpenningen eller ersättningen grundas på förvärvsinkomst av minst 4 500 kronor för år, dels föräldrapenning och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, dels dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen och kontant arbetsmarknadsstöd, dels utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning såvitt avser grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barn-tillägg. Intäkterna upptages härvid till belopp som anges på kontrolluppgift enligt taxeringsförordningen (1956: 623).

3 § Länsstyrelsen skall senast den 10 september varje år lämna kommun, landstingskommun och församling uppgift om det skatteunderlag, som enligt 2 § skall undantagas vid bestämmande av utdebitering.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 § *Finner länsstyrelse på grund av anmärkning eller eljest att av länsstyrelsen meddelat beslut enligt denna lag blivit uppenbart oriktigt till följd av skrivfel, räknepel eller annat sådant förbiseende, skall länsstyrelsen meddela beslut om rättelse.*

5 § *Talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna lag föres hos Konungen genom besvär.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och tillämpas första gången i fråga om utdebitering för år 1976.

5 Förslag till**Lag om ändring i kommunallagen (1953: 753)**

Härigenom förordnas, att 72 § kommunallagen (1953: 753)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*72 §²

Kommun äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till kommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har jämlikt 13 § femte stycket annan utdebiteringsgrund slutligen fastställts än som beslutats vid sammanträde med kommunfullmäktige i oktober månad, skall till grund för utbetalningen läggas den utdebitering, som bestämts i samband med utgifts- och inkomststatens fastställande. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlägga allmän kommunalskatt,

Kommun äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till kommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. *Vid beräkningen av antalet skattekronor och skatteören beaktas dock icke sådana som bestämmas enligt 2 § lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Har jämlikt 13 § femte stycket annan utdebiteringsgrund slutligen fastställts än som beslutats vid sammanträde med kommunfullmäktige i oktober månad, skall till grund för ut-

¹ Lagen omtryckt 1969: 765.

² Senaste lydelse 1971: 189.

Nuvarande lydelse

skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxeringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Föreslagen lydelse

betalningen läggas den utdebitering, som bestämts i samband med utgifts- och inkomststatens fastställande. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen (1928: 370) medgivits befrielse från att erlägga allmän kommunalskatt, skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxeringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. *Vid beräkningen av förskottsheloppet beaktas dock icke skatte kronor och skatteören som bestämmas enligt 2 § lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Är antalet hos länsstyrelsen registrerade kyrkobokförda invånare i kommunen vid mitten av augusti månad taxeringsåret större än det var vid mitten av augusti månad två år tidigare skall förskott, beräknat enligt andra stycket, ökas i förhållande till ökningen i kommunens invånarantal mellan angivna tidpunkter. Sådant ökat förskott ingår i kommunens fordran hos statsverket och avräknas enligt andra stycket. Länsstyrelsen skall senast den 10 september lämna kommunen uppgift om det invånarantal och det däremot svarande uppräknade skatteunderlag, som skall ligga till grund för beräkningen.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör kommunens fordran hos statsverket enligt första, andra och tredje styckena, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till kommunen med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är kommunens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalas i november månad nästföregående år; dock må läns-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

styrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av kommunens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974 och tillämpas första gången i fråga om kommunalskatt som påförs på grundval av 1975 års taxering.

6 Förslag till**Lag om ändring i kommunallagen (1957: 50) för Stockholm**

Härigenom förordnas, att 76 § kommunallagen (1957: 50) för Stockholm¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*76 §²

Kommunen äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till kommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlægga allmän kommunalskatt, skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till kommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. *Vid beräkningen av antalet skattekronor och skatteören beaktas dock icke sådana som bestämmas enligt 2 § lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen (1928: 370) medgivits befrielse från att erlægga allmän kommunalskatt, skall belopp, som kommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxe-

Kommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxe-

¹ Lagen omtryckt 1969: 766.

² Senaste lydelse 1971: 190.

Nuvarande lydelse

ringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Föreslagen lydelse

ringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. *Vid beräkningen av förskottsbeloppet beaktas dock icke skattekrönor och skatteören som bestämmas enligt 2 § lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Är antalet hos länsstyrelsen registrerade kyrkobokförda invånare i kommunen vid mitten av augusti månad taxeringsåret större än det var vid mitten av augusti månad två år tidigare skall förskott, beräknat enligt andra stycket, ökas i förhållande till ökningen i kommunens invånarantal mellan angivna tidpunkter. Sådant ökat förskott ingår i kommunens fordran hos statsverket och avräknas enligt andra stycket. Länsstyrelsen skall senast den 10 september lämna kommunen uppgift om det invånarantal och det däremot svarande uppräknade skatteunderlag, som skall ligga till grund för beräkningen.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör kommunens fordran hos statsverket enligt första, andra och tredje styckena, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till kommunen med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är kommunens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalas i november månad nästföregående år; dock må länsstyrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av kommunens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974 och tillämpas första gången i fråga om kommunalskatt som påförs på grundval av 1975 års taxering.

7 Förslag till

Lag om ändring i landstingslagen (1954: 319)

Härigenom förordnas, att 76 § landstingslagen (1954: 319)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Landstingskommunen äger av statsverket uppbära landstingsmedel med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till landstingskommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlægga landstingsmedel, skall belopp, som landstingskommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Landstingskommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxeringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i landstingskommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot de landstingsmedel, som landstingskommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Föreslagen lydelse

76 §

Landstingskommunen äger av statsverket uppbära landstingsmedel med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till landstingskommunen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. *Vid beräkningen av antalet skattekronor och skatteören beaktas dock icke sådana som bestämmas enligt 2 § lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen (1928: 370) medgivits befrielse från att erlægga landstingsmedel, skall belopp, som landstingskommunen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Landstingskommunen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxeringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. *Vid beräkningen av förskottsbeloppet beaktas dock icke skattekronor och skatteören som bestämmas enligt 2 § lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.* Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i landstingskommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot de lands-

¹ Lagen omtryckt 1972: 101.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

tingsmedel, som landstingskommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i fjärde stycket utanordnas.

Är antalet hos länsstyrelsen registrerade kyrkobokförda invånare i landstingskommunen vid mitten av augusti månad taxeringsåret större än det var vid mitten av augusti månad två år tidigare skall förskott, beräknat enligt andra stycket, ökas i förhållande till ökningen i landstingskommunens invånarantal mellan angivna tidpunkter. Sådant ökat förskott ingår i landstingskommunens fordran hos statsverket och avräknas enligt andra stycket. Länsstyrelsen skall senast 10 september lämna landstingskommun uppgift om det invånarantal och det däremot svarande uppräknade skatteunderlag, som skall ligga till grund för beräkningen.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör landstingskommunens fordran hos statsverket enligt första, andra och tredje styckena, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till landstingskommunens förvaltningsutskott med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är landstingskommunens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalas i november månad nästföregående år; dock må länsstyrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av landstingskommunens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974 och tillämpas första gången i fråga om landstingsskatt som påförs på grundval av 1975 års taxering.

8 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse

Härigenom förordnas, att 84 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Församling äger av statsverket uppbära församlingsskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till församlingen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Har skattskyldig enligt lagen den 26 oktober 1951 om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan åtnjutit lindring i skattskyldigheten till församlingen eller har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen medgivits befrielse från att erlägga skatt till församlingen, skall belopp, som församlingen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Församlingen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i församlingens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den för-

Föreslagen lydelse

84 §

Församling äger av statsverket uppbära församlingsskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påföras de till församlingen skattskyldiga, efter det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år. Vid beräkningen av antalet skattekronor och skatteören beaktas dock icke sådana som bestämmas enligt 2 § lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt. Har skattskyldig enligt lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan åtnjutit lindring i skattskyldigheten till församlingen eller har dödsbo enligt 75 § kommunalskattelagen (1928: 370) medgivits befrielse från att erlägga skatt till församlingen, skall belopp, som församlingen eljest ägde uppbära av statsverket, nedsättas i motsvarande mån.

Församlingen äger av statsverket såsom förskott uppbära det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vid beräkningen av förskottsheloppet beaktas dock icke skattekronor och skatteören som bestämmas enligt 2 § lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och an-

¹ Lagen omtryckt 1972: 228.

Nuvarande lydelse

samlingskatt, som församlingen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Föreslagen lydelse

nan menighets utdebitering av skatt. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i församlingens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den församlingsskatt, som församlingen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos statsverket enligt första och andra styckena, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till kommun, i vilken församlingen är belägen, med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är församlingens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalades i november månad nästföregående år; dock må länsstyrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av församlingens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad. Kommunen skall därefter avlämna medlen till kyrkorådet.

Länsstyrelsen skall senast den 8 mars till församlingen överlämna för nästföregående år upprättad redovisning över församlingen tillkommande och till församlingen utanordnad församlingsskatt.

Närmare föreskrifter angående dylik redovisning meddelas av Konungen eller den myndighet Konungen förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974 och tillämpas första gången i fråga om församlingsskatt som påförs på grundval av 1975 års taxering.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 9 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MOBERG, BENGTS-SON, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *beskattning av sjukpenning, m. m.* och anför.

Inledning

Kungl. Maj:t uppdrog den 16 juni 1970 åt överdirektören Hans Järnbrink att utreda de tekniska förutsättningarna för att inordna sjukpenningen i beskattningssystemet. Utredningen skulle även omfatta förmåner som utgår vid arbetslöshet. Genom beslut den 28 januari 1972 uppdrog Kungl. Maj:t åt utredningen — som antagit namnet sjukpenningutredningen — att också överväga förutsättningarna för en beskattning av det utbildningsbidrag som utgår enligt arbetsmarknadskungörelsen (1966: 368, omtryckt 1972: 300).

Utredningen överlämnade den 7 september 1972 ett betänkande (SOU 1972: 50) *Beskattade förmåner vid sjukdom och arbetslöshet m. m.* Utredningen har i betänkandet funnit att tekniska förutsättningar finns att beskatta de förmåner det här gäller och framlagt förslag till de författningsmässiga och administrativa åtgärder som behövs vid en övergång till skattepliktiga förmåner.

Över utredningens förslag har efter remiss yttranden avgivits av riks-försäkringsverket, arbetsmarknadsstyrelsen, riksskatteverket, försäkringsinspektionen, socialstyrelsen, riksrevisionsverket, statskontoret, statens avtalsverk, universitetskanslersämbetet, yrkesskadeförsäkringskommittén, kammarrätten i Göteborg, länsstyrelserna i Stockholms, Hallands, Skaraborgs, Västmanlands och Norrbottens län. Svenska landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Statstjänstemännens riksförbund (SR), Sveriges arbetares centralorganisation (SAC), Försäkringskasseförbundet, Arbetslöshetskassornas samorganisation, Svenska Personal-Pensionskassan (SPP), Svenska försäkringsbolags riksförbund, Folksam, Lantbrukarnas riksförbund

(LRF), Svensk industriförening, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO), Sveriges förenade studentkårer (SFS), Fredrika-Bremer-Förbundet och Husmodersförbundet Hem och samhälle. Yttrande har därjämte avgetts av De fria sjukkassornas förbund. Några remissinstanser har bifogat yttranden som de inhämtat.

På grundval av vad utredningen redovisat vill jag nu lägga fram förslag om skatteplikt för de av utredningen behandlade förmånerna. Tidigare denna dag har chefen för socialdepartementet tagit upp frågan om den framtida utformningen av sjukförsäkringsförmånerna m. m. Sjukpenningutredningens förslag i fråga om förmånerna vid arbetslöshet och utbildningsbidragen tas senare i dag upp av chefen för inrikesdepartementet.

Beträffande de av familjepolitiska kommittén framlagda förslagen om föräldrapenning, som avses ersätta moderskapsförmåner enligt 3 kap. lagen (1962: 381) om allmän försäkring, rätt till sjukpenning vid vård av sjukt barn och vårdbidrag vid vård av svårt handikappat barn har särskilt förslag lagts fram av statsrådet Odhnoff.

Nuvarande ordning

Inkomstbeskattningen i fråga om sjukpenning m. m.

Enligt kommunalskattelagen (1928: 370), KL, föreligger vid inkomstbeskattningen inte skatteplikt för bl. a. följande intäkter:

ersättning som på grund av sjukförsäkring enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, AFL, eller lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring, YFL, tillfallit den försäkrade;

ersättning som utgått enligt annan författning än de nyssnämnda, utan att sjukförsäkring förelegat, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring;

ersättning som vid sjukdom, olycksfall eller arbetslöshet tillfallit någon på grund av annan försäkring som inte tagits i samband med tjänst;

ersättning enligt lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare;

stipendier till studerande vid undervisningsanstalter eller eljest avsedda för mottagarens utbildning;

kontantunderstöd som utges av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel (19 § KL).

Skatteplikt föreligger inte heller för statliga eller kommunala bidrag som enligt bestämmelser av Kungl. Maj:t eller statlig myndighet utgår, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra och därmed likställda (anvisningarna till 19 § KL).

Till skattepliktigt intäkt av tjänst hänförs bl. a. avlöning, arvode och annan förmån i pengar eller in natura som utgått för tjänsten (32 § 1 mom. KL). Från skatteplikt undantas dock förmån av fri sjukvård eller

tandvård och fri grupplivförsäkring. Skattefriheten gäller oavsett om förmånen utgått i allmän eller enskild tjänst. Beträffande enskild tjänst föreskrivs dock den begränsningen att om förmånen åtnjuts efter väsentligt förmånligare grunder än som gäller för statlig befattningshavare förmånen är skattepliktig till den del den utgått efter förmånligare grunder än som gäller statlig befattningshavare (32 § 3 mom. KL).

Förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer upptas inte som intäkt. Förutsättningen är härvid att den dagersättning som kan utgå till arbetstagare i högsta sjukpenningklassen enligt AFL, uppgår till högst 10 kr. per dag under tid då sjukpenning kan utgå enligt lagen och till högst 13 kr. per dag under tid då förtidspension kan utgå enligt samma lag (32 § 3 mom. KL).

Vid beräkning av inkomst av tjänst medges avdrag för avgifter som den skattskyldige erlagt för sådan pensionsförsäkring eller sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst (33 § KL).

Allmänt avdrag medges för premier och andra avgifter, som skattskyldig erlagt för försäkringar av följande slag, vilka ägs av honom själv eller, i förekommande fall, hans make eller hans omyndiga barn, nämligen pensionsförsäkring som inte tagits i samband med tjänst, kapitalförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkassa för begravningshjälp, som inte är tagen i samband med tjänst och som inte utgör sjukförsäkring enligt 2—4 kap. AFL. Avdraget för kapitalförsäkringspremier m. m. får åtnjutas med högst 250 kr., eller, för gifta som levt tillsammans under beskattningsåret, med högst 500 kr. Det högre avdraget på högst 500 kr. åtnjuts även av ogift skattskyldig (varmed jämställs änka, änklings eller frånskild) om han den 1 november beskattningsåret haft hemmavarande barn under 18 år (46 § 2 mom. KL).

De här angivna bestämmelserna i KL gäller enligt 2 § första stycket förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt också vid statsbeskattningen.

Uppgiftsskyldighet vid taxeringen

Till ledning för inkomsttaxering skall enligt taxeringsförordningen (1956: 623), TF, i vissa fall lämnas kontrolluppgifter för nästföregående kalenderår. Uppgiftsskyldigheten innebär bl. a. följande.

Statlig eller kommunal myndighet skall lämna uppgift beträffande den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av denne åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning. Uppgiften skall avse avlöning, arvode eller annan ersättning. Undantag från uppgiftsskyldigheten gäller i fråga om ersättning i anledning av tillfälligt arbete om det som mottaga-

ren sammanlagt åtnjutit haft ett lägre värde än 100 kr. för hela året (37 § 1 mom. 1 a TF).

Liknande uppgiftsskyldighet åligger aktiebolag och ekonomisk förening samt fysisk person som bedrivit rörelse, jordbruk eller haft annan fastighet i fråga om förmåner som utgått från sådan förvärvskälla. Undantag från uppgiftsskyldigheten gäller här i vissa fall ersättning för tillfälligt arbete om värdet understiger 300 kr. (37 § 1 mom. 1 b—d TF).

Försäkringsanstalt och understödsförening skall lämna kontrolluppgift beträffande den som från anstalten eller föreningen uppburit belopp, ej understigande 200 kr. för hela året, på grund av försäkring av den art att uppbyret belopp är skattepliktigt (37 § 1 mom. 3 TF).

I kontrolluppgift skall särskilt för sig upptas sådant skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt.

Särskild uppgiftshandling skall avlämnas för varje person, varom fråga är. Därvid skall fullständigt anges personens namn, personnummer, hemvist och bostadsadress. Där så kan ske bör uppgift lämnas även om numret på för honom utfärdad debetsedel på preliminär skatt för året näst före taxeringsåret (32 § 2 mom. TF).

Skall annan än statlig eller kommunal myndighet jämlikt 1 mom. första punkten avlämna uppgifter till ett antal understigande tjugofem, skall vid uppgifterna fogas ett särskilt sammandrag över dessa, upptagande namn på den eller de personer, varom fråga är, samt beträffande envar av dem uppgift angående belopp, som utbetalts, och förmån, som i övrigt åtnjutits (37 § 3 mom. TF).

Uppgifterna skall i regel avlämnas senast den 31 januari under taxeringsåret i den ordning som gäller för avlämnande av självdeklaration. Uppgifterna skall vid avlämnandet vara ordnade kommunvis eller, om i kommun ingår fler församlingar, församlingsvis och skall medelst särskilda omslag eller annorledes vara tydligt utmärkt, vilken kommun eller församling varje grupp av uppgifter avser (37 § 4 mom. TF).

Den som har att lämna kontrolluppgift skall i regel senast den 31 januari under taxeringsåret översända ett exemplar av uppgiften till inkomsttagaren (37 § 5 mom. TF).

Uppbörd och debitering

Enligt uppbördsförordningen (1953: 272), UF, skall preliminär skatt erläggas i avräkning på slutlig skatt. Preliminär skatt utgår som A-skatt eller B-skatt. Preliminär skatt skall utgå med belopp som så nära som möjligt kan antas motsvara den slutliga skatten.

Preliminär A-skatt erläggs av skattskyldig som uppbär inkomst av tjänst om inkomsten helt eller delvis utgår i pengar och kan hänföras till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Skatteavdrag skall i princip göras oavsett anställningens längd.

Preliminär A-skatt skall normalt beräknas med ledning av skattetabell som fastställs av riksskatteverket för varje inkomstår och för olika kommunala utdebiteringar. Kungl. Maj:t kan föreskriva särskild beräkningsgrund för särskilt angivna inkomstslag. För enskilda fall kan lokala skattemyndigheten föreskriva särskild beräkningsgrund. Skatten kan i så fall beräknas bl. a. på viss del av inkomsten, på inkomsten minskad med eller ökad med visst belopp eller med särskilt angiven procent av inkomsten (3 § 2 mom. 1 UF).

Vid utbetalning av s. k. engångsbelopp beräknas preliminär A-skatt efter 30 % av inkomsten. Om engångsbeloppet uppbärs vid sidan av regelbunden inkomst (månadslön, veckolön) beräknas preliminär A-skatt enligt grunder som fastställts av riksskatteverket (7 § UF).

Preliminär B-skatt erläggs i hemortskommunen av skattskyldig, som inte har att erlagga preliminär A-skatt. Preliminär B-skatt utgår enligt särskild debitering (3 § 2 mom. 2 UF).

B-skatt debiteras i princip med samma belopp som senast i kommunen påförd slutlig skatt. I vissa fall gäller att B-skatt debiteras med ledning av preliminär taxering. Sådan debitering sker om den skattskyldige inte påförts slutlig skatt i kommunen och det kan antas att han kommer att taxeras i kommunen året näst efter inkomståret. B-skatt debiteras vidare med ledning av preliminär taxering vid inkomstökning eller inkomstminskning av viss storlek (13 § UF).

Slutlig skatt är skatt som påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering (2 § 2 mom. UF).

Debitering sker i debiteringslängd, som underskrivs av lokal skattemyndighet senast den 5 december taxeringsåret. Sedan debiteringslängden upprättats sänder länsstyrelsen debetsedel på slutlig skatt till den skattskyldige senast den 15 december taxeringsåret (35 § UF).

Vid debitering av slutlig skatt avräknas dels debiterad preliminär skatt och dels annan skatt, som av den skattskyldige erlagts (27 § 2 mom. UF).

Skatt som återstår att erlägga, sedan preliminär skatt avräknats från slutlig skatt, uttas som kvarstående skatt. Om den kvarstående skatten är av viss storlek skall den skattskyldige erlägga ränta (2 § 2 mom., 27 § 3 mom. UF).

Kvarstående skatt förfaller till betalning i regel med lika belopp under vardera av uppbördsterminerna i mars och maj månader året efter taxeringsåret (28 § UF).

Om erlagd preliminär skatt överstiger motsvarande slutliga skatt återbetalas det överskjutande beloppet till den skattskyldige. I vissa fall tillkommer ränta (69 § 1 mom. UF). Återbetalning sker vanligen med ett vid den slutliga debetsedeln fogat återbetalningskort. (70 § uppbördskungörelsen, 1967: 626.)

Arbetsgivare är skyldig att göra skatteavdrag vid utbetalning av lön till arbetstagare. Med lön menas härvid inkomst av tjänst enligt KL med undantag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning av visst slag.

Avdragsskyldigheten gäller både preliminär A-skatt och kvarstående skatt. Avdragsskyldigheten för kvarstående skatt föreligger endast om arbetstagare har att vidkännas skatteavdrag för preliminär A-skatt. Kvarstående skatt skall vidare ej avdras vid s. k. korttidsanställning. Kvarstående skatt som förfaller till betalning under viss uppbördstermin avdras vid de utbetalningstillfällena som infaller under de två månader, som närmast föregått uppbördsterminen (39 § 1 mom. UF).

Arbetstagare som skall vidkännas avdrag för preliminär A-skatt skall överlämna debetsedel på sådan skatt till arbetsgivaren omedelbart efter det han mottagit den (40 § 1 mom. UF). Omedelbart efter det han mottagit debetsedel på slutlig skatt skall han lämna arbetsgivaren uppgift angående kvarstående skatt (40 § 2 mom. UF).

Länsstyrelsen och den lokala skattemyndigheten kan på begäran av arbetsgivare lämna besked beträffande arbetstagares skatteavdrag. Sådant besked lämnas normalt med magnetband till sådana arbetsgivare, som erhållit tillstånd att vid särskilt på magnetband lagrat register (centrala skatteförfrågningsregistret) erhålla erforderliga uppgifter om arbetstagares skatteförhållanden för verkställande av skatteavdrag. Om så skett behöver arbetstagarna inte lämna uppgift beträffande vare sig preliminär eller kvarstående skatt (40 § 3 mom. UF).

Om arbetstagaren underlåter att överlämna debetsedel på preliminär A-skatt till arbetsgivaren eller att visa att han inte har att erlagga sådan skatt, skall arbetsgivaren göra skatteavdrag enligt särskilda bestämmelser (40 § 1 mom. UF).

Om arbetstagaren underlåter att lämna uppgift beträffande kvarstående skatt skall arbetsgivaren under tiden januari—april göra skatteavdrag för kvarstående skatt med lika stort belopp som skall avdras för preliminär A-skatt (40 § 2 mom. UF).

Arbetsgivare med en arbetstagare skall inbetala skatt för arbetstagaren senast under den uppbördstermin, då skatten förfaller till betalning. Inbetalning sker på post eller bank. Vid inbetalningen överlämnas skatteinvisning, av vilken framgår debetsedelsnummer m. m.

Arbetsgivare med minst två arbetstagare skall inbetala det belopp som innehållits på arbetstagares lön till länsstyrelsen i länet. Inbetalning skall ske senast den 18 i uppbördsmånaden. Redovisningshandlingar skall samtidigt insändas till länsstyrelsen. Handlingarna kan bestå av skatteinvisningar. Arbetsgivare kan dock i stället för skatteinvisningar sända förteckning om debetsedelsnumren anges på förteckningarna med datamaskin, hålkortsmaskin, adresseringsmaskin eller på annat jämförligt sätt. Efter tillstånd av riksskatteverket får redovisning av skatt ske

med magnetband. Skatteredovisningen kan förenklas genom användning av s. k. summarisk redovisning. Sådan redovisning får användas av bl. a. statlig och kommunal myndighet. Annan arbetsgivare, som har minst 50 arbetstagare får efter tillstånd av länsstyrelsen tillämpa sådan redovisning (55 § UF).

Beräkningen av kommunalskattemedel m. m.

Enligt 51 § kommunallagen (1953: 753), Kom.L., skall kommuns medelsbehov, i den mån det inte fylls på annat sätt, täckas med allmän kommunalskatt.

Kommun äger enligt 72 § Kom.L. av statsverket uppbära allmän kommunalskatt med belopp, motsvarande vad som skulle utgå på grundval av det antal skattekronor och skatteören, som vid taxering för visst år påförs de till kommunen skattskyldiga, efter det belopp per skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för nästföregående år.

Kommunen äger av statsverket uppbära som förskott det belopp, som på grundval av taxeringsnämnds beslut visst år (taxeringsåret) rörande taxering till kommunal inkomstskatt beslutats till utdebitering för nästkommande år. Vad sålunda beslutats till utdebitering ingår i kommunens fordran hos statsverket vid ingången av året näst efter det, då beslutet fattades. Förskottet avräknas mot den allmänna kommunalskatt, som kommunen äger uppbära av statsverket på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör kommunens fordran hos statsverket, skall länsstyrelsen under samma år utanordna till kommunen i sex delposter under året.

Då kommunen bestämmer sin utdebitering tas hänsyn inte bara till det beskattningsunderlag, som fastställs vid taxeringen. Enligt lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt beaktas också det skatteunderlag som staten skall tillskjuta enligt förordningen (1965: 268) om skatteutjämningsbidrag och bestämmelserna om skattebortfallsbidrag.

Motsvarande bestämmelser finns för Stockholms kommun i 55 och 76 §§ kommunallagen (1957: 50) för Stockholm, för landstingskommunerna i 57 och 76 §§ landstingslagen (1954: 319) och för församlingarna i 66 och 84 §§ lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse.

Sjukpenningutredningen

Förmåner vid sjukdom m. m.

Enligt utredningen bör skatteplikten omfatta sjukpenning enligt AFL, YFL och närstående ersättningssystem som grundas på förvärvsinkomst av minst 4 500 kr. för år. Om föräldrapenning och sjukpenning vid vård av sjukt barn införs i enlighet med familjepolitiska kommitténs förslag

i betänkandet (SOU 1972: 34) Familjestöd, bör också dessa förmåner beskattas.

Utredningen förordar att de skattepliktiga beloppen hänförs till samma förvärvskällor som gäller för den ersatta inkomsten.

Utredningens förslag innebär att den sjukpenning som skall utgå anknyts direkt till den hos försäkringskassan registrerade årsinkomsten utan tillämpning av några sjukpenningklasser. Med årsinkomst avses liksom f. n. den framtida beräknade inkomsten av förvärvsarbete. Sjukpenningen föreslås utgå som en viss bestämd procentuell andel av den för dag räknat bortfallna inkomsten.

Enligt nuvarande ordning bestämmer de lokala skattemyndigheterna pensionsgrundande inkomst för tilläggspension. Därvid beaktas inkomst av förvärvsarbete ned till ett belopp motsvarande det vid inkomstarets ingång gällande basbeloppet. Utredningen föreslår att skattemyndigheterna i fortsättningen även tar med inkomst av förvärvsarbete ned till deklara-tionspliktsgränsen 4 500 kr. Den av skattemyndigheterna sålunda bestämda årsinkomsten av anställning och av annat förvärvsarbete förs över till ADB-systemet för att bl. a. tjäna till ledning vid den årliga uppföljningen av de försäkrades inkomstförhållanden.

Utredningen föreslår vidare att den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till sjukpenningförsäkringen höjs från nuvarande 1 800 kr. till 4 500 kr. årlig förvärvsinkomst. Den övre gränsen för årsinkomst av förvärvsarbete som skall grunda rätt till sjukpenning bör enligt utredningen liksom inom tilläggspensioneringen direkt anknytas till basbeloppet enligt AFL och vara 7,5 gånger det basbelopp som gäller vid ingången av året. På grundval av 1973 års förhållanden skulle högsta sjukpenninggrundande inkomst därigenom bli avrundat 54 700 kr.

I anslutning till förslaget om höjning av den nedre inkomstgränsen föreslår utredningen att försäkrade som vid tiden för lagändringens genomförande är sjukpenningförsäkrade men vilkas inkomster ligger under den nya inkomstgränsen övergångsvis får behålla sin sjukpenningförsäkring enligt nuvarande bestämmelser så länge de har inkomst uppgående till nu gällande 1 800 kr. per år. Sådan sjukpenning avses vara skattefri även i fortsättningen.

År 1970 utbetalades sjukpenning till 2,5 milj. försäkrade för ca 5,3 milj. sjukfall i ca 9 milj. poster. Vid beskattning måste kassorna registrera de utbetalda sjukpenningbeloppen för varje försäkrad och ackumulera uppgifterna så att kontrolluppgifter avscende under året utbetalad sjukpenning kan tillställas skattemyndigheterna och de försäkrade under januari månad nästföljande år. Utredningen har funnit att det med den omfattning sjukpenningutbetalningarna har torde få anses alltför betungande att i ett manuellt system klara denna arbetsuppgift.

Utredningen har samrått med RAFA-utredningen som f. n. arbetar med utformningen av ett nytt administrativt system för den allmänna pensioneringen. Det nya systemet, som kommer att börja tillämpas under år 1973, innebär bl. a. ökad användning av avancerad ADB-teknik. En ny ADB-anläggning för administrationen av den allmänna försäkringen är under uppbyggnad i Sundsvall.

Vidare bedriver RAFA-utredningen försöksverksamhet inom sjukförsäkringen för att automatisera en betydande del av nuvarande manuellt förda register, bl. a. försäkringsregistret. Även aviseringsförfarandet mellan den allmänna försäkringens register och i första hand folkbokföringens och uppbördsväsendets register avses bli automatiserat. Både central- och lokalkontor avses bli utrustade med bildskärmsterminaler, i regel med därtill kopplade skrivare. ADB-anläggningen förutsätts då vara försedd med s. k. direktåtkomstminne, vilket innebär att lokalkontoret genom bildskärmsterminaler kan få uppgifter direkt från det centrala registret. Enligt en preliminär tidplan beräknas genomförandet kunna ske successivt under åren 1975—1977. Det anses dock vara möjligt att påskynda utbyggnaden av ADB-systemet för sjukförsäkringen.

I ett färdigutvecklat ADB-system för sjukförsäkringen bör enligt utredningen flertalet av försäkringskassornas arbetsuppgifter med skatteavdrag kunna utföras utan att den manuella hanteringen av skatteavdragen i kassorna behöver bli så omfattande.

I ADB-anläggningen förutsätts sjukförsäkringens försäkringsregister lagrat för hela landet. Terminaler anslutna till datorn skall finnas vid varje central- och lokalkontor. Uppgifter om de försäkrades preliminärskatteförhållanden överförs vid varje årsskifte datatekniskt från skattemyndigheterna till försäkringsregistret. Beslut om jämkning eller existensminimum måste dock den försäkrade själv meddela till försäkringskassan, varefter kassan via terminal överför dessa uppgifter till det centrala registret.

I det automatiserade systemet kommer sjukanmälningar att via terminalen matas in i datorn. Blankett till den försäkran som behövs för utbetalningen av sjukpenning tillställs därefter den försäkrade direkt från dataanläggningen. Före utsändandet anger datorn på blanketten med ledning av registrerade uppgifter dels den sjukpenning som skall utges, dels det preliminära A-skatteavdrag som skall göras, båda beloppen angivna per dag.

När sjukperioden varat en vecka eller vid friskanmälan dessförinnan skall den försäkrade lämna in denna försäkran ifylld till lokalkontoret. När sjukpenning utbetalas, innehålls A-skatt med det belopp per dag som angivits på denna försäkran. Den försäkrade behöver alltså inte visa upp debetsedel på preliminär A-skatt för kassan. Genom att tillämplig sjukpenning och tillämpligt skatteavdrag anges på den utsända blanketten

erhåller den försäkrade full inblick i förfarandet och får tillfälle att anmäla eventuella felaktigheter i de registrerade uppgifterna.

Efter varje utbetalning av sjukpenning inrapporterar försäkringskassan utbetalt bruttobelopp och innehållen A-skatt via terminal till datorn, där beloppen ackumuleras för varje försäkrad. I det slutliga ADB-systemet kan utbetalningshandlingen skrivas ut automatiskt och tillställas den försäkrade direkt från dataanläggningen så snart erforderliga uppgifter rapporterats in från försäkringskassan. Skatteredovisning sker därefter under resp. uppbörds månader genom s. k. summarisk redovisning.

För försäkrad med B-skatt sker utbetalning utan skatteavdrag. Det utbetalda sjukpenningbeloppet registreras dock även i detta fall i datorn för att beaktas vid framställning av kontrolluppgift.

Datorn framställer vid årets utgång kontrolluppgifter, som sänds ut till de försäkrade. Kontrolluppgift till skattemyndigheterna blir överflödigt genom att uppgift om utbetald bruttosjukpenning och innehållen A-skatt datatekniskt förs över till taxeringsavin.

I fråga om kvarstående skatt uppkommer särskilda problem. Utredningen förordar att kassorna, för att undvika en allt för betungande administration, befrias från att obligatoriskt innehålla sådan skatt även med ett fullt utbyggt ADB-system. Detta behöver inte hindra att försäkringskassorna i särskilda fall, t. ex. vid lång sjukfrånvaro, kan göra avdrag för kvarstående skatt efter särskild anmodan av den försäkrade eller lokal skattemyndighet.

Det här beskrivna ADB-systemet för sjukpenningförsäkringen beräknas inte kunna vara i funktion förrän under år 1975. Vid ett införande av skattepliktiga sjukpenningförmåner dessförinnan fordras därför ett provisoriskt system i ingångsskedet. Utredningen har funnit att en nödvändig förutsättning för ett provisorium är att sjukförsäkringens försäkringsregister förs in i ADB-systemet. Därigenom skulle de arbetsuppgifter som i samband med skatteavdrag på sjukpenning oundgängligen kräver medverkan av ett ADB-system — registrering av utbetald sjukpenning och innehållen skatt, skatteredovisning och framställning av kontrolluppgifter — kunna ske på avsett sätt. Detta kräver att kassornas centralkontor utrustas med terminaler vid en tidigare tidpunkt än planerats. Övriga arbetsmoment bör enligt utredningen övergångsvis kunna utföras manuellt.

Även om, som förutsatts, försäkringsregistret förs in i ADB-systemet och terminaler för sjukförsäkringens behov installeras vid centralkontoren, kan vid sjukanmälan utskrift av blankett för försäkrad för erhållande av sjukpenning inte ske automatiskt genom datasystemets försorg, eftersom terminaler för inmatning av sjukanmälan ej finns vid varje kontor. Denna utskrift måste liksom f. n. ombesörjas av lokalkontoren. En konsekvens av detta är att kontoren ej kan automatiskt genom notering på blanketten få uppgift om vilket skatteavdrag som skall tillämpas.

Detta avdrag kan dock för provisorietiden göras efter en schablonatabell. Tabellen skulle uppta en enda avdragskolumn, upprättad som ett genomsnitt av preliminärskattetablerna för hela landet. Schabloniseringen medför givetvis en särskild risk för kvarstående eller överskjutande skatt. Utredningen menar dock att denna nackdel inte bör överdrivas och erinrar om att ca 65 % av alla sjukfall varar högst sju dagar. I fråga om det stora flertalet sjukfall kan således antas att skatteavdrag enligt schablonatabell inte vållar några större problem. Intet hindrar att man i mera långvariga sjukfall baserar avdraget på den i det särskilda fallet tillämpliga skattetabellen. Den som erhållit beslut om jämkning eller existensminimum får själv förete beslutet för kassan för att det skall kunna beaktas.

I fråga om sjukpenning enligt YFL och närstående ersättningssystem, som betalas ut av riksförsäkringsverket, bör skatteavdrag regelmässigt ske enligt tillämplig skattetabell och -kolumn.

För försäkrad som har B-skatt skall skatteavdrag ej verkställas hos försäkringskassan. För att kassan skall få kännedom om vilka som har sådan preliminär skatt bör den försäkrade ange detta på försäkran för erhållande av sjukpenning.

Beträffande frågan om förvärvskälla för ifrågavarande förmåner framhåller utredningen att sjukpenning enligt AFL enligt nu gällande regler kan grundas antingen på inkomst av anställning eller på inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Fall kan också förekomma då försäkrad har inkomster av bägge dessa slag, blandad inkomst. I fall av sistnämnda art utgår en sjukpenning som till en del täcker inkomstförlusten i anställning och till återstående del täcker annat bortfall av förvärvsinkomst. Om sjukpenningen görs skattepliktig bör den enligt utredningen i taxeringshänseende hänföras till den förvärvskälla, vari det inkomstbortfall sjukpenningen skall kompensera har inträffat. För den som har sjukpenning grundad på blandad inkomst bör sjukpenningen schablonmässigt uppdelas på de olika förvärvskällorna i enlighet med de inkomstuppgifter som ligger till grund för sjukpenningen, varvid anställningsinkomsten läggs i botten. I de kontrolluppgifter försäkringskassorna utfärdar måste anges till vilket slag av inkomst sjukpenningen hänför sig. I fall av blandad inkomst får utbetald sjukpenning i kontrolluppgiften uppdelas i enlighet med den förut antydda schablonen. Detta berör ca 60 000 försäkrade.

Obligatorisk sjukpenning enligt YFL bör enligt utredningen hänföras till förvärvskällan tjänst medan sjukpenning från den frivilliga försäkringen avses hänföras till vederbörlig förvärvskälla.

Förmåner vid arbetslöshet

I fråga om förmåner vid arbetslöshet bör skatteplikten enligt utredningen omfatta kontant arbetsmarknadsstöd och dagpenning från arbetslöshetskassa. Det statliga omställningsbidraget beskattas redan enligt nuvarande regler. Beträffande det kommunala kontantunderstödet, som avses bli avvecklat, anger utredningen att skattefriheten bör behållas.

Det kontanta arbetsmarknadsstödet har av utredningen förutsatts bli utbetalat av länsarbetsnämnden. Utredningen förordar följande förfarande i fråga om preliminärskatteavdrag och skyldighet att lämna kontrolluppgift.

För den som har att erlagga A-skatt bör nämnden i samband med utbetalningen göra avdrag för preliminär skatt enligt för stödtagaren gällande skattetabell och fastställd kolumn. Erforderliga uppgifter bör kunna erhållas genom att stödtagaren företer sin debetsedel. Om stödtagaren även har påförts kvarstående skatt, bör nämnden liksom i fråga om omställningsbidraget vara skyldig att göra avdrag också för denna skatt. Till länsstyrelsens skattepostgiro har länsarbetsnämnden att senast den 18:e i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari betala den innehållna skatten. Länsarbetsnämnden bör dessutom senast den 31 januari varje år efter inkomståret avge kontrolluppgift till stödtagaren och den lokala skattemyndigheten. Kontrolluppgiften kommer liksom i fråga om omställningsbidraget att omfatta bidragen för månaderna december—november, eftersom bidraget för december månad inte betalas ut förrän omkring den 15 januari.

Enligt utredningen bör i likhet med vad som gäller för omställningsbidraget det kontanta arbetsmarknadsstödet i taxeringshänseende hänföras till förvärvskällan tjänst.

Vid utbetalningen av dagpenning vid arbetslöshet bör enligt utredningen kassan göra avdrag för preliminär skatt för den som har att betala A-skatt. I avvaktan på ökad användning av ADB inom arbetslöshetskassornas administration bör enligt utredningen schabloner användas för bestämmande av preliminärskatteavdraget. Med hänsyn till att man i många kassor har att göra skatteavdrag för medlemmar i hela landet föreligger svårighet att göra avdrag med ledning av tillämplig skattetabell och -kolumn för envar av medlemmarna. Enligt utredningen synes det inte nödvändigt att här ta hänsyn till olikheter i den kommunala utdebiteringen. Skillnaden mellan preliminär och slutlig skatt blir vid arbetslöshet — som är att anse som normal — inte särskilt stor om medelutdebiteringen för landet används som schablon. Dessutom bör i detta sammanhang kunna bortses från de försäkrades individuella förhållanden. För samtliga försäkrade bör utan alltför stora olägenheter kolumn 1 i skattetabellerna kunna användas. Utredningen

anser att riksskatteverket med dessa förutsättningar bör konstruera en tabell för det preliminära skatteavdrag som kassorna skall verkställa.

I fråga om kvarstående skatt bör enligt utredningen samma bestämmelser gälla som föreslagits beträffande sjukförsäkringen, dvs. avdrag för sådan skatt skall normalt inte behöva verkställas.

Dagpenningen bör enligt utredningen i taxeringshänseende hänföras till förvärvskällan tjänst.

Kassornas redovisning av innehållen preliminär skatt bör, anser utredningen, göras varannan månad på sätt gäller för skatteavdrag i allmänhet. Därvid förutsätts s. k. summarisk redovisning kunna tillämpas. Detta innebär att vid de inbetalningar som verkställs i mars, maj, juli, september och november dessa görs utan särskild redovisning om vilka personer inbetalningen avser. Vid inbetalningen i januari skall specifikation lämnas över samtliga personer för vilka preliminär A-skatt dragits under året. För försäkrad med B-skatt görs inget skatteavdrag.

Arbetslöshetskassorna bör enligt utredningen också lämna kontrolluppgift till skattemyndigheterna och de försäkrade på de dagpenningbe-
lopp som utbetalts under året. Kravet på att kassorna skall lämna kontrolluppgifterna under januari månad året efter inkomståret beträffande under föregående kalenderår utbetald dagpenning torde dock enligt utredningen vara svårt att uppfylla för de flesta kassorna utan stora administrativa kostnader. Det är fråga om 150 000—200 000 uppgifter som skall lämnas vid den tid på året då kassorna har som mest att göra med att betala ut ersättningar. För att sprida ut arbetet över en något längre tid bör kassorna, i den mån ADB-teknik inte används, ha möjlighet att skicka ut kontrolluppgifter redan under december månad för de arbetstagare som fått ersättning under tiden 1 januari—30 november och som inte är arbetslösa vid sistnämnda tidpunkt. Under januari månad kan kassorna skicka ut kontrolluppgifter för dem som var arbetslösa den 30 november och för dem som i övrigt har fått ersättning under december månad. I några fall kommer både skattemyndigheten och den försäkrade att med detta system kunna få två kontrolluppgifter. Utredningen framhåller att risk givetvis föreligger för att den försäkrade i sådant fall kan missuppfatta innehållet i uppgifterna och endast tar med i sin deklARATION den inkomst som anges i det ena beskedet. Det är emellertid fråga om få fall, och riskerna för misstag bör enligt utredningen kunna undanröjas genom tydliga uppgifter från kassorna i det besked som skickas ut i januari.

Förmåner vid arbetsmarknadsutbildning

Utredningen framhåller att en skatteplikt för förmåner vid arbetsmarknadsutbildning bör omfatta utbildningsbidraget såvitt gäller grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barntillägg. Bidraget bör hänföras till inkomstkällan tjänst.

Utbildningsbidraget betalas ut av länsarbetsnämnden. Det administrativa förfarandet bör enligt utredningen vara följande. Länsarbetsnämnden beräknar det obeskattade utbildningsbidraget som skall beviljas per månad genom att först summera grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och bantillägg. Från summan dras bl. a. den del av bidragstagarens egen eller makes inkomst som skall reducera utbildningsbidraget. Om kvarstående belopp överstiger 1 700 kr./månad medräknas ej den överskjutande delen. I en omräkningstabell kan det skattepliktiga bruttobelopp som svarar mot det obeskattade bidraget avläsas. Därvid skall beaktas bidragstagarens kolumn enligt debetsedeln för preliminär skatt. För bidragstagare som har preliminär B-skatt kan man inte av debetsedeln utläsa skattekolumn. Uppgift bör kunna inhämtas från lokala skattemyndigheten om i vilken kolumn han skulle varit placerad därest han haft A-skatt. Utbildningsbidraget uppräknas därefter enligt omräkningstabellen.

Övriga delar av utbildningsbidraget som vederbörande är berättigad till, och som enligt utredningens förslag inte skall beskattas, räknas här efter fram.

Bidragstagaren tillställs meddelande om beviljat skattepliktigt belopp och övriga bidragsposter.

För att göra avdrag för preliminär skatt måste länsarbetsnämnden veta vilken skattetablell och kolumn som skall tillämpas. För ändamålet måste bidragstagarnas debetsedlar för preliminär skatt infordras. I en framtid kan detta förfarande komma att underlättas genom att möjlighet öppnas att göra förfrågningar på dataterminal till ett personregister. För den som har B-skatt görs inte skatteavdrag. Uppgifter om utbetalda skattepliktiga bidrag och gjorda skatteavdrag lagras i arbetsmarknadsverkets datasystem och kan utnyttjas vid utskrift av kontrolluppgift.

Effekterna på skatteunderlaget

Utredningen framhåller att införande av skatteplikt för förmåner vid sjukdom, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning ökar skatteintäkterna för såväl staten som kommunerna. Det är enligt utredningen naturligt att de i anledning av skattebeläggningen ökade skatteintäkterna används för att finansiera ökningen av kostnaderna för förmånerna. Utredningen har inte ansett det påkallat att införa kommunala bidrag som en finansieringskälla utan förordat att man i skatteutjämnings-sammanhang skall kunna åstadkomma en avräkning mellan staten och kommunerna. Därigenom kan staten, som avses svara för finansieringen av kostnadsökningen, tillgodoföras dessa skatteintäkter. I sammanhanget vill utredningen erinra om den compensation som staten utger till kommuner m. fl. i anledning av 1970 års skattereform samt om de förslag till nya bestämmelser om skatteutjämning som nyligen lagts fram av skatteutjämningsrevisionen i betänkandet. Reformerad

skatteutjämning (SOU 1972: 44). Avräkningen bör kunna ske inom denna ram. Utredningen har emellertid inte ansett sig böra gå in på den tekniska utformningen av avräkningssystemet utan förutsätter att denna fråga tas upp i annat sammanhang.

Remissyttrandena

Förmåner vid sjukdom m. m.

Vid remissbehandlingen av utredningens betänkande har en beskattning av sjukpenning m. m. allmänt mottagits med tillfredsställelse. Man pekar därvid på att såväl de ojämnheter i fråga om kompensation som nuvarande klassystem medför — mellan klasserna och inom dessa — som överkompensationsproblemet försvinner med den föreslagna ordningen. Vidare framhålls allmänt som en fördel att en beskattning av sjukpenningen möjliggör att man genom taxeringen får en mera rättvisande bild av den försäkrades verkliga inkomstförhållanden, vilket är av betydelse för prövningen av rätten till inkomstprövade förmåner. Slutligen uttalas genomgående tillfredsställelse över att sjukpenningen blir pensionsgrundande inkomst.

Beträffande tidpunkten för reformens ikraftträdande anmäler *länsstyrelsen i Stockholms län* betänkligheter av främst ekonomisk natur mot ett genomförande innan ett ADB-system är fullt utbyggt. Enligt länsstyrelsen förutsätter förslaget bl. a. att aviseringen från folkbokföringens och uppbördsväsendets register blir automatiserade. Genom att arbetet med det planerade centrala personregistret lagts ned under år 1972 saknas förutsättningarna till en vettig ADB-integration mellan de två systemen. Länsstyrelsen finner det därför tveksamt om förslaget med provisoriskt system inom sjukförsäkringen kan genomföras på ett ekonomiskt försvarbart sätt med hänsyn till den dubbellagring av information som blir nödvändig. Länsstyrelsen föreslår därför att ADB-systemet för sjukförsäkringen integreras så långt som möjligt med riksskatteverkets nya system för folkbokföring och uppbörd, vilket beräknas komma i drift tidigast år 1976. Skulle ett provisoriskt system för beskattad sjukpenning genomföras år 1974 torde detta enligt länsstyrelsens mening kräva någon form av centralt register inom folkbokföring och uppbörd.

Länsstyrelsen i Hallands län anser att reformen inte kan genomföras förrän ADB-utrustningen hos försäkringskassorna möjliggör helt automatiserade rutiner. Även *länsstyrelserna i Skaraborgs och Norrbottens län* förordar en sådan senareläggning av reformen och åberopar särskilt den betydande tillfälliga ökning av expeditiionspersonal hos försäkringskassorna som det provisoriska systemet förutsätter och som avsevärt fördyrar genomförandet. *Riksrevisionsverket* är likaså kritiskt mot den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet. Verkets uppfattning är att ut-

redningen inte redovisat bärande motiv för provisorisk övergångslösning som skapar administrativa problem och ökade kostnader. *Kammarrätten i Göteborg* förordar — bl. a. mot bakgrund av den långa tid nuvarande system varit rådande — att ikraftträdandet uppskjuts till dess ett fullt fungerande administrativt system finns.

Riksförsäkringsverket konstaterar att det finns möjligheter att genomföra en beskattning av sjukpenningen redan med början den 1 januari 1974. Verket anser dock att utredningens förslag säkerligen skulle kunna anpassas bättre till pågående rationaliseringsarbete inom försäkringskassorna om tidpunkten för genomförandet sätts till den 1 januari 1975. Det skulle dessutom ge kassorna möjlighet att bättre förbereda reformen.

Riksskatteverket finner inte anledning att ifrågasätta det provisoriska system utredningen föreslagit i avvaktan på ett fullt utbyggt ADB-system för sjukförsäkringen. Man betonar dock att skattemyndigheternas kontrollmöjligheter inte får eftersättas eller försvåras. En manuell hantering av det omfattande materialet kan enligt verket medföra risker härför.

Försäkringskassoförbundet anmärker att anspänningen av kassornas resurser under provisorietiden blir betydande men anser dock fördelarna med det föreslagna systemet så vägande att man — trots betydande svårigheter och kostnadsökningar — måste acceptera ett genomförande redan från ingången av år 1974. En förutsättning härför sägs dock vara att skatteavdrag skall verkställas efter en enhetlig schablontabell. Liknande synpunkter anförs av *länsstyrelsen i Västmanlands län*.

I övrigt har beredningens förslag om ikraftträdandetidpunkt tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Såväl *riksförsäkringsverket* som *yrkesskadeförsäkringskommittén* föreslår att sjukpenning som utgår från den frivilliga försäkringen enligt YFL inte bör omfattas av skatteplikten. En beskattning skulle medföra en höjning av kostnaderna för denna försäkring. Då en premiehöjning skulle bli nödvändig utan att försäkringstagaren skulle komma i åtnjutande av någon ökad förmån och då denna försäkringsform drivs efter försäkringsmässiga grunder och i konkurrens med privat försäkringsverksamhet bör enligt de båda instanserna den frivilliga yrkesskadeförsäkringen undantas från skatteplikten. Riksförsäkringsverket föreslår därjämte att även sjukpenning i de äldre skadefallen inom den obligatoriska försäkringen undantas från beskattning.

Mot den föreslagna övre inkomstgränsen vid 7,5 gånger basbeloppet har invändningar rests endast av *länsstyrelsen i Hallands län* och *SR*. Båda instanserna hävdar att gränsen efter införande av beskattad sjukpenning medför en skärpt ogynnsam effekt i fråga om sjukförsäkringens kompensationsgrad i inkomstlägen över 7,5 gånger basbeloppet. I övrigt har gränsen tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Frånsett vad som refererats i föregående avsnitt och som gäller provisoriska lösningar för tiden intill dess ett fullt utbyggt ADB-system för sjukförsäkringen föreligger lämnar remissinstanserna genomgående de administrativa lösningar utredningen föreslagit utan erinran. Från *länsstyrelserna i Stockholms och Norrbottens län* påpekas dock att arbetsbördan för länsstyrelsernas uppbörsenheter och de lokala skattemyndigheterna kommer att öka och medföra behov av personalförstärkningar. *Statskontoret* ifrågasätter om försäkringskassorna alltid skall vara skyldiga att beakta beslut om jämkning av preliminär skatt. Enligt statskontoret talar administrativa skäl för att sådan skyldighet ej bör föreligga vid korttidssjukfall förslagsvis understigande sju dagar.

Svenska landstingsförbundet ifrågasätter om man i analogi med förslag i betänkandet *Förenklad löntagarbeskattning* i vissa fall skulle kunna tillämpa ett förfarande med definitiv källskatt beträffande sjukpenningen. Enligt förbundet skulle effekten av eventuella skillnader mellan ett som definitivt beaktat källskatteavdrag vid korttidssjukdom och ett slutligt skatteavdrag för denna ersättning vara helt utan ekonomisk betydelse för ersättningsberättigade korttidssjuka.

LO understryker betydelsen av att efter föreslagen karenstid en kompensation upp till 100-procentsnivån accepteras. Några vägande skäl kan enligt *LO*'s mening inte framföras mot att den försäkrade genom försäkringsanordningar av typen avtalsgruppsjukförsäkring (AGS) erhåller full täckning för inkomstbortfall. *LO* delar emellertid inte utredningens uppfattning att försäkringar av typ AGS inte bör kunna undantas från skatteplikt. *LO* menar att utredningen på denna punkt inte redovisat några bärande motiv för sitt ståndpunktstagande och framhåller att det övervägande antalet sjuk- och olycksfallsförsäkringar betraktas som kapitalförsäkringar, vilket medför att utgående ersättningar blir skattefria. Enligt *LO* bör AGS-försäkringen även fortsättningsvis behandlas som kapitalförsäkring och premierna i likhet med vad som gäller inom tjänstegrupplivförsäkringen vara undantagna från beskattningen. Den tidigare åberopade betydelsen för erhållande av pensionsgrundande inkomst får enligt *LO*'s uppfattning ringa genomslagskraft på en sådan i förhållande till övriga sjukersättningar relativt liten förmån som AGS-ersättningen utgör. Även *Folksam* anför liknande synpunkter beträffande AGS-försäkringen. *SAF* anser att de skäl som tidigare anfördes för skattefrihet för AGS-försäkringen allttjämt gäller med oförminskad styrka och att skäl saknas att behandla AGS-försäkringen oförmånligare än andra kapitalförsäkringar.

Riksförsäkringsverket hänvisar till ett yttrande till Kungl. Maj:t år 1971 då verket framhöll att man kunde acceptera att AGS-försäkringen temporärt bedömdes som tjänstegrupplivförsäkring i avvaktan på eventuell ändring av skattereglerna för den allmänna sjukpenningförsäk-

ringen. Om sjukpenningen från den allmänna försäkringen skulle bli skattepliktig inkomst, borde, framhöll verket, AGS-försäkringen i sin helhet bedömas som pensionsförsäkring.

Förmåner vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning

Arbetslöshetskassornas samorganisation delar utredningens uppfattning att preliminärskatteavdragen bör schabloniseras. Organisationen framhåller dock att det tekniska förfaringssättet torde komma att variera från kassa till kassa. Avdragen måste emellertid, oavsett vilken teknik som används, schabloniseras med hänsyn till att arbetslöshetskassorna är rikskassor, som knappast har möjlighet att beakta de varierande kommunalskattesatser som gäller för medlemmarna.

För att begränsa svårigheterna för arbetslöshetskassorna vid hanteringen av utbetalningar, skatteavdrag och utskrivande av kontrolluppgifter anser *kammarrätten i Göteborg* att det ligger nära till hands att söka administrativa lättnader genom att utnyttja det utbyggda ADB-systemet inom den allmänna försäkringen. Även om en regelrätt samordning inte kan anses lämplig finner kammarrätten att det är motiverat att undersöka möjligheterna att i vart fall använda ADB-systemet med alla dess lagrade uppgifter som ett slags serviceorgan.

Svenska byggnadsarbetareförbundet framhåller att metoder för att klara arbetslöshetskassans hantering av skatteredovisningsrutinerna inom ramen för ett ADB-system i stort sett redan är planerade för förbundets kassa. För övriga LO-kassor finns möjlighet att ansluta sig till ett liknande system, som byggs upp i organisationens regi. Övriga kassor lär utan större problem kunna förfara på likartat sätt.

TCO påpekar att flertalet arbetslöshetskassor i ett inledningsskede kommer att möta stora administrativa svårigheter om utredningens förslag genomförs och arbetslöshetsersättningen införs i beskattningssystemet. Många kassor saknar tekniska förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt klara skatteavdrag, redovisning och kontrolluppgifter. TCO förutsätter att hänsyn tas till arbetslöshetskassornas speciella svårigheter.

Arbetslöshetskassornas samorganisation finner att det är svårt att utan praktisk erfarenhet bedöma hur det av utredningen föreslagna systemet beträffande kontrolluppgifter kommer att verka. En viss lättnad i arbetslöshetskassornas arbete med utsändande av kontrolluppgifter skulle enligt samorganisationens mening följa om kassorna fick rätt att sända uppgifterna till riksskatteverket i stället för till vederbörande lokala skattemyndighet.

Riksskatteverket anser att utredningens förslag att arbetslöshetskassorna skall utfärda kontrolluppgifter för två olika perioder av inkomståret är otillfredsställande. Ett sådant system kan medföra komplikationer för såväl skattemyndigheterna som inkomstagarna. Verket framhåller

att om inkomsttagaren missuppfattar innehållet i uppgifterna på så sätt att han redovisar erhållen ersättning i deklarationen med för lågt belopp detta kan medföra påföljder i form av skattetillägg eller i värsta fall både skattetillägg och straffrättsliga sanktioner.

I fråga om utredningsförslaget att avdrag för kvarskatt inte skall ske från utbildningsbidrag framhåller verket följande. De tekniska och sociala skäl som ligger till grund för utredningens ställningstagande i denna del torde såvitt avser utbildningsbidraget inte äga samma tyngd som när det gäller sjukpenningen. Utbildningsbidraget utgår i regel under väsentligt längre tid än sjukpenningen. Oftast torde arbetsmarknadsutbildningen i det enskilda fallet pågå under en längre tid än för vilken anstånd med kvarstående skatt kan beviljas. Med hänsyn härtill och då det i övrigt inte synes utgöra något större administrativt problem för berörda myndigheter, bör möjlighet föreskrivas att avräkna kvarstående skatt mot utbetald ersättning vid arbetsmarknadsutbildning.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län framför beträffande utredningens förslag om kontrolluppgifter liknande synpunkter.

Kammarrätten i Göteborg finner, liksom utredningen, inte anledning att föreslå ändring i reglerna i 46 § 2 mom. KL angående rätten till avdrag för avgift till arbetslöshetsförsäkringen.

Länsstyrelsen i Hallands län, Svenska metallindustriarbetareförbundet och Arbetslöshetskassornas samorganisation framhåller att om beskattning införs för ersättning från arbetslöshetskassa bör full avdragsrätt medges för avgifter till arbetslöshetsförsäkringen i likhet med vad som gäller för obligatorisk sjukförsäkringsavgift. Avdraget bör därför brytas ut ur det s. k. sociala försäkringsavdraget och medges med faktiska avgiftsbelopp.

TCO hemställer om en översyn av reglerna i 46 § 2 mom. KL och erinrar därvid om att avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen under senare år har höjts kraftigt.

Remissinstanserna lämnar utredningens förslag om finansiering av kostnaderna för tilläggs pensioneringen i princip utan erinran.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Det svenska socialförsäkringssystemet har steg för steg byggts ut för att skapa ekonomisk trygghet vid sjukdom, arbetslöshet och andra situationer i livet då människorna förlorar sina möjligheter till arbetsinkomst. Vid sidan av folkpensioneringen och den allmänna tilläggs pensioneringen utgör arbetslöshetsförsäkringen, den allmänna sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen de väsentligaste komponenterna i ett omfattande trygghetssystem. Tiden är nu mogen att på vissa väsent-

liga punkter ytterligare bygga ut och komplettera detta trygghetssystem samt att göra vissa omläggningar i fråga om ersättningsvillkor, finansieringsformer m. m.

KSA-utredningen har lagt fram förslag om väsentligt förbättrad arbetslöshetsförsäkring och införande av ett nytt kontantstöd vid arbetslöshet för dem som inte omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. 1970 års utredning om tandvårdsförsäkring har lagt fram förslag om utformningen av en allmän tandvårdsförsäkring. Familjepolitiska kommittén har presenterat ett omfattande familjepolitiskt reformprogram som innefattar en föräldraförsäkring vid barns födelse som skall ersätta den nuvarande moderskapsförsäkringen, rätt till sjukpenning vid vård av sjukt barn, högre bidrag vid vård av svårt handikappat barn och förbättrade barnpensioner från folkpensioneringen. Slutligen har sjukpenningutredningen redovisat förslag om höjd förmånsnivå i samband med införande av beskattning av sjukpenning, ersättning vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning. I samband härmed avses dessa förmåner också bli pensionsgrundande för tilläggspension.

Statsrådet Odhnoff har tidigare denna dag förordat förbättrade familjeförmåner inom den allmänna försäkringen. Den nuvarande moderskapsförsäkringen ersätts enligt förslaget av en föräldraförsäkring med en garantinivå på 25 kr. för dag. Föräldrar skall få rätt till sjukpenning i högst tio dagar per år för vård av sjukt barn i hemmet. Förslaget innebär vidare en väsentlig höjning av de bidrag som utgår vid vård av svårt handikappat barn och slutligen en förbättring av barnpensionerna inom folkpensioneringen som innebär att dessa utsträcks till att omfatta barn upp till 18 års ålder och garanterar en pensionsnivå för barnet om 40 % av basbeloppet.

Chefen för socialdepartementet har tidigare i dag föreslagit att kompensationsnivån inom sjukförsäkringen höjs till 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten och att den övre gränsen för denna utsträcks till 7,5 gånger basbeloppet. I samband härmed har också föreslagits ett nytt och enhetligt finansieringssystem för sjukförsäkringens samtliga utgiftslag, inkl. den nya tandvårdsförsäkringen och föräldraförsäkringen.

Chefen för inrikesdepartementet kommer senare denna dag att anmäla förslag om en väsentlig utbyggnad av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget innebär bl. a. att ersättningstiden utvidgas till 300 dagar för den som är yngre än 55 år och 450 dagar för den som är 55 år eller äldre. Vidare höjs den högsta dagpenningersättningen till 130 kr. per dag. Ett allmänt kontant grundstöd på 35 kr. per dag till de arbetslösa som inte omfattas av den frivilliga försäkringens förmåner föreslås vidare infört. I samband härmed förordas en omläggning av finansieringen av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Arbetslöshetskassorna får i fortsättningen ett grundstöd som motsvarar nivån på det kontanta arbetsmarknadsstödet.

En utgångspunkt vid utformningen av dessa olika förmåner — som avser att i olika situationer kompensera för uppkommande inkomstbortfall — har varit att bidragen i fortsättningen skall behandlas som skattepliktig inkomst i enlighet med sjukpenningutredningens förslag. Jag återkommer till detta i det följande.

Sjukpenningutredningens uppdrag bestod i att undersöka de tekniska förutsättningarna för att skattebelägga ersättningarna från sjukpenningförsäkringen, yrkesskadeförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen samt bidragen vid arbetsmarknadsutbildning.

Frågan om en beskattning av i första hand sjukpenningen har tidigare diskuterats i olika sammanhang. I prop. 1962: 90 med förslag till lag om allmän försäkring m. m. anförde föredragande departementschefen att det av uppördstekniska och andra praktiska skäl då inte fanns möjlighet att göra sjukpenningen skattepliktig. Sjukpenningutredningen har funnit att de praktiska och tekniska förutsättningarna för sådan skattebeläggning nu föreligger. De förslag som sjukpenningutredningen lagt fram innebär att en beskattning av de tidigare nämnda bidragen tekniskt kan genomföras med verkan från den 1 januari 1974.

Sjukpenningutredningen har i sitt arbete analyserat effekterna av den nuvarande skattefriheten. Analysen har i första hand inriktats på sjukpenningen, med hänsyn till att denna beloppsmässigt mer direkt anknyter till ett beräknat inkomstbortfall. Utredningen framhåller dock att resultaten av analysen har en direkt betydelse för förståelsen av skattefrihetens innebörd oavsett vilken förmån det är fråga om.

Utredningens analys har gjorts med hänsyn dels till den s. k. lönekuverteffekten och dels till slutskatteeffekten. Innebörden av dessa båda begrepp belyses av följande exempel. Det antas att vid en årsinkomst av 24 000 kr. (2 000 kr. per månad) den slutliga skatten uppgår till 30 %, alltså 7 200 (600×12) kr. och att skatten vid en årsinkomst av 20 000 kr. (1 666 kr. per månad) utgör 27 % av inkomsten eller 5 400 (450×12) kr. Den preliminära skatten är vid den högre inkomsten 600 kr. per månad och vid den lägre 450 kr. per månad. Om en skattskyldig, som vid arbete hela året har en årsinkomst på 24 000 kr., på grund av sjukdom förlorar sin arbetsinkomst under två månader, blir hans skattesituation följande. Den preliminära skatt som inbetalas för var och en av de tio månaderna han arbetar uppgår till (10×600) 6 000 kr. På grund av inkomstbortfallet under två månader blir hans skattepliktiga årsinkomst ($24\,000 - 2\,000 - 2\,000$) 20 000 kr. och hans slutliga skatt således 5 400 kr. Resultatet blir följaktligen att han får tillbaka 600 kr. i form av överskjutande skatt. Den sjukpenning som uppburits under sjuktiden påverkar inte beräkningen eftersom sjukpenningen är skattefri.

Exemplet visar att den skattskyldige av sin arbetsinkomst netto efter (preliminär) skatt på grund av sjukdomen förlorar 1 400 kr. per månad

(2 000—600) eller ca 46 kr. per dag (lönekuverteffekt). Uppbär han under sjuktiden en skattefri sjukpenning enligt sjukpenningklass 16 med 37 kr. per dag erhåller han genom sjukpenningen en kompensation för inkomstbortfallet som uppgår till ca 80 %. Men därutöver får han i samband med den slutliga skatteregleringen ytterligare 600 kr. i form av skatteåterbäring. Vad han på detta sätt sammanlagt erhåller (slutskatteeffekten) överstiger den inkomst han skulle ha haft om han i stället varit i arbete.

Utredningen har funnit att, om man enbart ser till lönekuverteffekten, nuvarande system ger en kompensationsnivå av i genomsnitt något över 80 % av den ordinarie inkomsten. Den lägsta kompensationsnivån är 74 % och den högsta 88 %. Ser man däremot till slutskatteeffekten är kompensationsnivån genomgående högre. I vissa inkomstlägen kan kompensationsgraden avsevärt överstiga 100 % vid kortare sjukperioder.

Som framgår av dessa beräkningar varierar kompensationsgraden, om man ser till slutskatteeffekten, avsevärt såväl inom varje sjukpenningklass som mellan de olika klasserna. Spridningen i kompensationsgrad mellan den övre och den nedre delen av sjukpenningklassen utgör omkring 15 % i flertalet klasser. Skillnaden i kompensationsgrad vid övergång från en klass till en intilliggande uppgår i några fall till över 20 %, från klass 18 till klass 19 inemot 30 %.

Som sjukpenningutredningen har visat föreligger f. n. ett betydande överkompensationsproblem genom skattesystemets konstruktion. Utredningen framhåller att denna överkompensation i huvudsak kommer de korttidssjuka till del. För dem som är sjuka under längre tid uppkommer däremot inte någon överkompensation av betydelse.

Utredningen har vidare pekat på att genom att sjukpenningen är skattefri så utvisar inte de genom beskattningen redovisade inkomsterna de verkliga inkomsterna för den som råkat ut för sjukdom. När en social förmån är inkomstprövad på grundval av den taxerade inkomsten — detta gäller t. ex. bostadstillägget till barnfamiljer — kan den som uppburit sjukpenning erhålla sådan förmån även om hans faktiska inkomstnivå egentligen inte skulle motivera det. Vid en beskattning av sjukpenningen kan en mera rättvisande jämförelse mellan olika personers inkomstförhållanden åstadkommas.

Nuvarande system medför som regel att en del av den totala kompensationen för inkomstbortfall vid sjukdom kommer den berättigade till del först efter den slutliga skatteavräkningen, dvs. i allmänhet mer än ett år efter sjukdomstillfället. Denna del av kompensationen kan man — med hänsyn till att förmånen skall ge stöd under den tid då inkomstbortfallet föreligger — enligt vad utredningen påpekar inte räkna med när man fastställer regler om förmåner vid olika former av inkomstbortfall. Följden blir antingen överkompensation eller en för låg förmånsnivå under stödtiden. Utredningen har funnit att det finns fog för omdö-

met att de insatser som görs för att trygga försörjningen under tid då den ordinarie inkomsten bortfallit inte ger avsett resultat.

Som utredningen anfört gäller vad som sagts om sjukpenningen i det väsentliga även de förmåner under arbetslöshet och utbildning som utredningen behandlat.

Samtliga remissinstanser tillstyrker eller lämnar utan erinran förslaget att de förmåner det här är fråga om skall skattebeläggas.

Enligt min uppfattning innebär en övergång till beskattning av sjukpenning, arbetslöshetsersättning och utbildningsbidrag ett viktigt steg i riktning mot en bättre samordning och därmed större rättvisa inom hela det system för trygghets- och fördelningspolitik som skatte-, bidrags- och socialförsäkringssystemet utgör.

Genom att sjukpenningen beskattas kan man sålunda på ett mer direkt sätt få en anknytning mellan kompensationsgrad och inkomst inom ramen för sjukförsäkringen. Det innebär i praktiken att ett system med sjuklön kan införas för alla sjukpenningförsäkrade. Genom att de nämnda förmånerna inordnas i skattesystemet skapas vidare praktiska förutsättningar för att på ett enkelt sätt göra dessa ersättningar pensionsgrundande för allmän tilläggspension, vilket innebär att större rättvisa kan uppnås.

Ersättningarna påverkar även den taxerade inkomsten vilken i olika sammanhang används som underlag för bedömningen av rätten till vissa inkomstprövade bidrag eller förmåner. Prövningen kommer i dessa fall att i fortsättningen ske mot inkomstsuppgifter som bättre belyser faktiska inkomstnivåer.

Kostnadskonsekvenserna av omläggningen till beskattade förmåner och de föreslagna reformerna belyses i de propositioner som Kungl. Maj:t på förslag av cheferna för social- och inrikesdepartementen i dag lägger fram. I propositionerna föreslås också som nämnts ny finansieringsordning för såväl sjukförsäkringen som arbetslöshetsförsäkringen.

Den totala omslutningen för sjukförsäkringen, inkl. tandvårdsförsäkringen, föräldraförsäkringen och övriga reformer inom sjukförsäkringens ram, beräknas uppgå till ca 10,4 miljarder kr. år 1974, eller ca 3,9 miljarder kr. mer än de beräknade sjukförsäkringskostnaderna under år 1973. Kostnaderna föreslås bli finansierade till en tredjedel i form av statsbidrag, ca 40 % med arbetsgivaravgifter och återstoden, ca 25 %, med de avgifter de försäkrade själva betalar. I enlighet härmed föreslås arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen bli höjd med 0,6 procentenheter — från 3,2 % till 3,8 % — och effekten på de försäkrades egna avgifter på grund av de föreslagna reformerna blir en höjning med i genomsnitt 70 kr. per försäkrad.

Omslutningen för arbetslöshetsstödet kan beräknas uppgå till ca 1,6 miljarder kr. för det första hela budgetår de nya reformerna är i kraft,

dvs. för budgetåret 1974/75 mot en beräknad omslutning på ca 450 milj. kr. för budgetåret 1972/73.

Finansieringen av arbetslöshetsstödet föreslås ske så att arbetsgivarna, via en arbetsgivaravgift om 0,4 %, svarar för två tredjedelar av kostnaderna för grundbidraget till arbetslöshetskassorna och till det kontanta arbetsmarknadsstödet. Återstående tredjedel av dessa kostnader, liksom de bidrag utöver grundbidraget som utgår till arbetslöshetskassorna, bekostas av staten.

Sammantaget föreslås en ökning av arbetsgivaravgifterna till trygghetsförsäkringarna fr. o. m. den 1 januari 1974 med 1 procentenhet, svarande mot ett belopp i storleksordningen 1,1 miljarder kr. för helt år. Som chefen för socialdepartementet anfört tidigare denna dag bör emellertid avgiftsuttaget till ATP inte höjas med de 0,5 procentenheter för år 1974 som tidigare beslutats.

Egenavgifterna till sjukförsäkringen höjs sammanlagt för hela riket med ca 250 milj. kr. för att täcka återstående kostnader för tandvårdsförsäkringen, föräldraförsäkringen och de förbättrade sjukpenningförmånerna.

De finansieringsregler som föreslagits innebär för statens del att statsbidraget till sjukförsäkringen kommer att uppgå till i runt tal 3,5 miljarder kr. år 1974. Statens utgifter för arbetslöshetsersättningarna beräknas uppgå till inmot 1 miljard kr. för budgetåret 1974/75. Mot dessa utgifter står de skattebetalningar som kommer att äga rum då förmånerna som utgår vid sjukdom och arbetslöshet räknas som beskattningsbar inkomst. Preliminärskattebetalningar på ca 2,7 miljarder kr. till följd härav kan beräknas för år 1974. Då ingår häri inte den preliminärskatt om ca 150 milj. kr. som förutses till följd av att utbildningsbidragen föreslås bli beskattade.

Det måste understrykas att kostnadsberäkningarna är av approximativ karaktär. Kostnadsutvecklingen för arbetslöshetsförsäkringen beror t. ex. på det antagande som görs angående omfattningen av antalet arbetslösa. En förändring med endast en tiondels procentenhet av den beräkningsmässigt antagna genomsnittliga arbetslösheten bland kassamedlemmarna påverkar omslutningen av arbetslöshetsförsäkringen med ca 50 milj. kr. per år.

Genom de nya reglerna om ersättning vid sjukdom och arbetslöshet löses problemet med den överkompensation som i efterhand kan uppkomma i vissa inkomstlägen och vid kortare ersättningsperioder. Jag har tidigare exemplifierat detta. En effekt av att förmånerna beskattas och överkompensationen tas bort blir att den slutliga skatten för de som utnyttjar försäkringarna kommer att bli högre än vad den blivit om de nuvarande reglerna om ersättning vid sjukdom och arbetslöshet hade gällt. Sammanlagt för hela riket kan det nivålyft som av denna anledning kommer till stånd avseende den slutliga skatten komma att svara mot ett

avsevärt belopp. Sjukpenningutredningen har räknat fram ett belopp i storleksordningen 1 miljard kr. Även här måste emellertid understrykas att beräkningar av denna karaktär får omgärdas med vida osäkerhetsmarginaler. Det kan tilläggas att statsinkomsterna påverkas — framför allt i form av att utbetalningarna av överskjutande skatt blir lägre — först kring årsskiftet 1975—1976 då slutregleringen av beskattningen av 1974 års inkomster sker.

I enlighet med sjukpenningutredningens förslag avses kommunernas ekonomi lämnas opåverkad av övergången till beskattade förmåner vid sjukdom, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning. Remissinstanserna har också allmänt tillstyrkt detta. Jag återkommer senare mera i detalj till denna fråga men vill framhålla att en sådan ordning är en förutsättning för att reformerna och skatteläggningen skall kunna genomföras utan orimliga effekter på statsbudgeten.

Kommunernas ekonomi påverkas visserligen av höjningen av arbetsgivaravgiften med sammanlagt 1 procentenhet. Det högre avgiftsuttaget kan emellertid inte betraktas som jämförbart med en höjning av den *allmänna* arbetsgivaravgiften, där kommunerna vid den senaste höjningen fick viss kompensation från staten. Här är det fråga om att kommunerna som arbetsgivare tar del i utbyggnaden av trygghetsförsäkringarna för sina anställda. De reformer som föreslås innebär vidare i vissa fall en avlastning av kommunala kostnader. Sålunda kommer t. ex. det konstanta arbetsmarknadsstödet att ersätta det kommunala kontantunderstöd som finns i dag, och för vilket de kommunala kostnaderna — efter avdrag för statsbidrag till ändamålet — uppgick till ca 35 milj. kr. under budgetåret 1971/72. Höjningen av kompensationsnivån för sjukpenningen till 90 % och höjningen av den övre gränsen för sjukpenninggrundande inkomst till belopp motsvarande 7,5 basbelopp liksom de föreslagna reglerna om att sjukförsäkringen betalar ut sjukpenning under ett visst antal dagar när föräldrarna är hemma för att vårda sjuka barn minskar de kommunala kostnaderna.

När man bedömer den totala effekten på den kommunala ekonomin bör man vidare beakta att — som jag redan nämnt — ATP-uttaget för år 1974 tidigare i dag föreslagits bibehållt på 10,5 %, dvs. en halv procentenhet lägre än vad som tidigare beslutats. Slutligen vill jag också erinra om att jag i dag lägger fram förslag om ändringar i skatteutjämnningssystemet för kommunerna, vilket innebär en betydande ökning av bidragsgivningen från staten till kommunerna. Sammanlagt ökar bidragen år 1974 med 370 milj. kr. i förhållande till nuvarande system.

Skattepliktens omfattning m. m.

Enligt sjukpenningutredningen bör en skatteplikt för de nu aktuella förmånerna ha följande omfattning.

I fråga om *ersättning vid sjukdom m. m.* bör beskattas sjukpenning enligt AFL, YFL och närstående ersättningssystem. Med närstående ersättningssystem avses då bestämmelserna om ersättning enligt följande författningar, nämligen lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare, militärsättningsförordningen (1950: 261), förordningen (1954: 249) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, kungörelsen (1962: 607) om ersättning på grund av verksamhet för brandsläckning m. m. och kungörelsen (1961: 457) om ersättning på grund av medverkan i skyddsarbete vid olyckor i atomanläggningar m. m., förordningen (1954: 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m. och lagen (1954: 246) om krigsförsäkring för sjömän m. fl.

Undantag från skatteplikten förordas beträffande sjukpenning från hemmamakeförsäkringen och den frivilliga sjukpenningförsäkringen enligt AFL. Den som vid det nya systemets ikraftträdande har sjukpenning på grund av förvärvsinkomst understigande 4 500 kr. och därför inte skulle bli sjukpenningförsäkrad enligt de nya reglerna föreslås få övergångsvis behålla sin skattefria sjukpenning enligt nuvarande regler.

Om föräldrapenning och sjukpenning vid vård av sjukt barn införs enligt familjepolitiska kommitténs förslag (SOU 1972: 34) bör också dessa förmåner beskattas, säger utredningen.

Vad beträffar *ersättning vid arbetslöshet* anser utredningen att dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen och kontant arbetsmarknadsstöd bör bli skattepliktiga. Det omställningsbidrag som utgår f. n. är redan skattepliktigt.

Beträffande *ersättning vid arbetsmarknadsutbildning* förordar utredningen att utbildningsbidraget bör beskattas såvitt gäller grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barn tillägg.

De skattepliktiga beloppen bör enligt utredningen i princip hänföras till de förvärvskällor som gäller i fråga om de inkomster som ersättningsarna träder i stället för. Det innebär att sjukpenning enligt AFL och enligt YFL såvitt gäller frivillig försäkring samt ersättning enligt smittbärlagen kan utgöra intäkt av jordbruksfastighet, annan fastighet, rörelse eller tjänst allt efter omständigheterna. Övriga ersättningar liksom förmånerna vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning är regelmässigt intäkt av tjänst.

Vad utredningen förordat i dessa hänseenden har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av det helt övervägande antalet remissinstanser. Även jag anser att skatteplikten bör ha den omfattning utredningen angett. Av skäl som närmare berörts av chefen för socialdepartementet bör så-

lunda även sjukpenning från den frivilliga yrkesskadeförsäkringen vara skattepliktig. Som jag tidigare nämnt har statsrådet Odhnoff i särskild ordning förordat förbättrade familjeförmåner från den allmänna försäkringen. Den därvid föreslagna föräldrapenningen, sjukpenningen vid vård av sjukt barn samt de förstärkta vårdbidragen för svårt handikappade barn bör också omfattas av skatteplikten.

Jag föreslår sålunda att bestämmelser om skatteplikt införs för berörda förmåner vid sjukdom, barns födelse, vård av handikappat barn, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning. Härvid bör inkomsterna hänföras till förvärvskällor enligt vad utredningen förordat. Det innebär att sjukpenning enligt AFL och på grund av frivillig försäkring enligt YFL samt smittbärarersättning bör hänföras till samma förvärvskälla, som den inkomst förmånen ersätter, hänför sig till. Föräldrapenning och vårdbidrag enligt AFL liksom sjukpenning från den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen och förmåner enligt övriga närstående ersättnings-system bör utgöra intäkt av tjänst. Även dagpenning vid arbetslöshet, kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidrag bör hänföras till intäkt av tjänst. För dem som uppbär sjukpenning på grundval av blandad inkomst bör sjukpenningen delas upp på de olika förvärvskällorna. På de inkomstuppgifter som ligger till grund för bestämmande av sjukpenninggrundande inkomst anges om inkomsten härrör från inkomst av anställning eller av annat förvärvsarbete. Anställningsinkomst läggs i botten. Inkomstslaget anges sedan på de kontrolluppgifter som riksförsäkringsverket sänder ut till inkomsttagarna. Dessa får i deklarationen redovisa sjukpenningen i den förvärvskälla den hänför sig till.

Undantag från skatteplikten bör göras för sjukpenning från hemma- makeförsäkringen och den frivilliga sjukpenningförsäkringen enligt AFL liksom för sjukpenning enligt AFL, YFL och närstående system som övergångsvis utgår på grund av förvärvsinkomst understigande 4 500 kr.

De förmåner jag här berört kommer att utgöra A-inkomst. Ersättning som grundas på inkomst av annan fastighet utgör dock B-inkomst. De bör, liksom f. n. pension enligt AFL, vara skattepliktiga i Sverige även för tid då inkomsttagaren inte varit bosatt här.

Mitt förslag i detta hänseende föranleder ändring i 19 och 53 §§ KL samt i anvisningarna till 19, 21, 24, 28 och 32 §§ samma lag.

Som chefen för socialdepartementet framhållit i sin anmälan av förslag om sjukpenningförmånernas utformning finns även vid en beskattning av sjukpenning utrymme för tilläggförsäkringar av typ AGS (avtalsgruppsjukförsäkring). Denna försäkring har tekniskt konstruerats som en kapitalförsäkring. Utfallande belopp är därför skattefria medan premien är avdragsgill bara inom ramen för det s. k. sociala försäkringsavdraget på högst 250/500 kr. Utbetalad ersättning från denna försäkring blir alltså skattefri. Genom särskild lagstiftning år 1972 (prop. 1972: 77,

SkU 1972: 27, rskr 1972: 191, SFS 1972: 254) har också förmån av fri AGS för löntagare gjorts skattefri inom vissa gränser.

Utredningen har ansett att skatteplikt för utbetald ersättning från AGS-försäkringen bör införas som en konsekvens av beskattningen av sjukpenningförmånerna. Ersättning från övriga enskilda sjuk- och olycksfallsförsäkringar av kapitalförsäkringsnatur bör däremot enligt utredningen lämnas utanför beskattningen med hänsyn till den begränsade omfattning de har.

Vid remissbehandlingen har olika meningar framkommit i detta hänseende. Utredningens uppfattning lämnas utan erinran av åtskilliga instanser. Riksförsäkringsverket har framhållit att om sjukpenningen blir skattepliktig inkomst också AGS-försäkringen bör i sin helhet bedömas som pensionsförsäkring. Utfallande belopp skulle då vara skattepliktigt.

LO, SAF och Folksam har däremot ansett att AGS-försäkringen bör behandlas som kapitalförsäkring med skattefrihet för utfallande förmåner.

För egen del anser jag att bl. a. praktiska skäl talar för att den nuvarande skattefriheten behålls för AGS-förmåner och ersättning som faller ut på grund av AGS-försäkring. Genom att den maximala kompensationsnivån för försäkring, som närmare utvecklas av chefen för socialdepartementet, i princip avses ligga vid 95 % av inkomstbortfallet, kommer under sjukpenningtid utgående AGS-belopp att bli förhållandevis små. Jag finner därför inte anledning att nu lägga fram förslag om ändrade skatteregler i detta hänseende. I den mån justeringar av de nuvarande bestämmelserna bör ske som en följd av eventuella ändringar i AGS-avtalet får detta tas upp i annat sammanhang.

Preliminärskatteavdrag m. m.

Vid utbetalningen av ersättningsbeloppen bör enligt utredningen preliminär skatt dras av. Kontrolluppgift på bruttobelopp och den innehållna skatten bör sedermera lämnas till skattemyndigheter och inkomsttagare. Det administrativa förfarandet härvid liksom i fråga om avdrag för kvarstående skatt föreslås bli i viss mån olika för de olika slagen förmåner. I det följande kommer jag därför att ta upp var för sig förfarandet beträffande förmånerna vid sjukdom, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning liksom vissa frågor angående redovisning av den innehållna preliminära och kvarstående skatten.

Förmåner vid sjukdom och vid barns födelse

Sjukpenning enligt AFL administreras av försäkringskassorna med riksförsäkringsverket som tillsynsmyndighet. Fr. o. m. den 1 juli 1973 gäller detsamma beträffande sjukpenning från YFL och närstående ersättningssystem. Avsikten är som jag närmare berört i det föregående att

inom den allmänna försäkringen gå över till ett nytt ADB-system. Det nya systemet innebär en långt gående automatisering av rutinerna. Därvid kommer även preliminärskatteavdrag och framställande av kontrolluppgifter att ske med användning av ADB. I avvaktan på att det nya systemet blir fullt utbyggt måste dock vissa arbetsmoment ske manuellt.

Utredningen har inte velat förordna ett förfarande som går ut på att preliminär skatt på sjukpenning under en övergångstid dras av efter den tabell och kolumn som gäller för varje försäkrad. Utredningen anser i stället att skatteavdraget bör göras efter en schablontabell. Tabellen avses uppta en enda avdragskolumn som motsvarar kolumn 1 för den genomsnittliga utdebiteringen i riket. Som chefen för socialdepartementet tidigare denna dag utvecklat närmare bör detta enklare förfarande väljas. Härigenom undviker man alltför stor arbetsbelastning på försäkringskassornas kontor under övergångstiden innan det nya ADB-systemet kan utnyttjas för dessa uppgifter. Några egentliga nackdelar av schabloniseringen torde inte uppkomma. I de mera långvariga sjukfallen kan skäl finnas att göra avdrag enligt den vanliga skattetabellen. Detsamma gäller i fråga om föräldrapenningen och vårdbidraget som normalt utgår under längre tidsperioder.

Det bör uppdragas åt riksskatteverket att efter samråd med riksförsäkringsverket utarbeta schablontabell för skatteavdrag vid korttidsfallen och närmare anvisningar om när avdrag i långtidsfallen bör ske enligt ordinarie tabell.

Vid remissbehandlingen har förslagits att en definitiv källskatt tillämpas på utbetald sjukpenning. Vissa frågor som avser den definitiva källskatten är f. n. föremål för ytterligare överväganden inom riksskatteverket och statskontoret. Det är därför inte lämpligt att nu ta ställning i detta hänseende beträffande sjukpenningen.

Enligt utredningen bör kassorna beakta beslut om jämkning av preliminär skatt om beslutet företes för kassan av inkomsttagaren. Vid remissbehandlingen har ifrågasatts om kassorna bör ha skyldighet att ta hänsyn till jämningsbeslut också i korttidsfallen. Om jämningsbeslut inte behöver beaktas avlastas kassorna visst merarbete. Men regeln kan i vissa fall te sig obillig mot inkomsttagarna. Man torde också kunna räkna med att antalet korttidsfall, där jämningsbeslut företes, kommer att bli litet. Jag anser därför att någon undantagsregel i detta hänseende inte bör införas.

I fråga om kvarstående skatt har utredningen ansett att någon obligatorisk skyldighet att göra skatteavdrag inte bör finnas för kassorna. Jag delar i detta hänseende utredningens uppfattning att en generell skyldighet att dra av kvarstående skatt skulle vara onödigt betungande för kassorna, samtidigt som effekten skulle bli relativt liten för den stora mängden korttidsfall. Skyldighet att innehålla kvarstående skatt bör dock föreligga i långtidsfallen efter anmodan av den försäkrade eller den lokala skattmyndigheten.

Mina förslag i fråga om avdrag för preliminär och kvarstående skatt föranleder vissa ändringar i UF. Möjlighet att differentiera skyldigheten att göra skattcavdrag från sjukpenning m. m. enligt vad jag nyss föreslagit bör skapas genom att Kungl. Maj:t får fullmakt att meddela särskilda bestämmelser i ämnet. Detta sker lämpligen genom utvidgning av den behörighet som f. n. tillkommer Kungl. Maj:t genom bestämmelser i 3 § 2 mom. och 39 § 3 mom. UF.

Vid riks försäkringsverkets och försäkringskassornas redovisning av den innehållna preliminärskatten bör summarisk redovisning kunna tillämpas. Det innebär att de innehållna skattebeloppen bokförs ospecificerade under vederbörande uppbördstermin och att redovisning sker bara en gång om året. Det bör även vara möjligt för verket och kassorna att tillämpa annan redovisningsmetod, t. ex. avräkning med anlitande av magnetband. Detta kan ske enligt 55 § sista stycket UF. Det torde vara lämpligt att redovisningen av innehållen skatt så långt möjligt sker bokföringsmässigt utan översändande av likvida medel, exempelvis genom avräkning vid riks försäkringsverkets disposition av anvisade medel. Det närmare förfarandet härvidlag bör utarbetas av riksskatteverket, riks försäkringsverket och riksrevisionsverket i samråd.

Riks försäkringsverket bör åläggas lämna kontrolluppgift på de belopp som utbetalats i skattepliktig sjukpenning m. m. av verket och försäkringskassorna under året. Därvid bör, som utredningen föreslagit, anges om sjukpenningen hänför sig till inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. Kontrolluppgift bör också lämnas beträffande utbetald föräldrapenning och vårdbidrag för svårt handikappade barn. Uppgift bör, med hänsyn bl. a. till den avräkning mellan staten och kommunerna som jag senare kommer att beröra, lämnas även beträffande belopp understigande 100 kr. per år. 37 § 1 mom. TF bör ändras i enlighet härmed.

Som framgår av prop. 1973: 46 avses ändrade bestämmelser gälla för sjukförsäkringsavgiften. Avgiften skall beräknas enligt 19 kap. AFL på grundval av förvärvsinkomsten. Denna inkomst avses i fråga om anställda bestämmas av den lokala skattemyndigheten som också fastställer avgiften. Uppgift om vilka som är försäkrade lämnas därvid av försäkringskassan. I fråga om personer med annat förvärvsarbete än anställning avses dock det nuvarande förfarandet behållas. Det innebär att riks försäkringsverket beräknar avgiften på grundval av uppgifter från försäkringskassorna. Debiteringen sköts av den lokala skattemyndigheten. 27 § 1 mom. UF bör ändras i enlighet härmed.

Kontant arbetsmarknadsstöd

Utredningen har förutsatt att det kontanta arbetsmarknadsstödet betalas ut av länsarbetsnämnden. Enligt vad chefen för inrikesdepartementet avser att föreslå senare denna dag bör emellertid stödet betalas

ut av försäkringskassorna. Förfarandet vid skatteavdrag då stödet betalas ut bör lämpligen vara detsamma som jag tidigare föreslagit i fråga om utbetalningen av sjukpenning. Preliminär A-skatt bör alltså i korttidsfallen dras enligt en schablontabell som upptar en enda kolumn, motsvarande kolumn 1 och medelutdebiteringen i landet. Vid utbetalning under längre perioder bör kassan göra avdrag enligt den vanliga källskattetabellen. Uppgifter om tillämplig kolumn bör därvid tas in från stödtagaren eller på annat lämpligt sätt.

Avdrag för kvarstående skatt bör göras på särskild begäran från stödtagaren eller lokal skattemyndighet. Kontrolluppgift lämnas av riksförsäkringsverket.

Dagpenning vid arbetslöshet

Även vid utbetalningen av dagpenning bör enligt utredningen preliminär A-skatt dras av med tillämpning av en schablontabell. Tabellen skall motsvara kolumn 1 i de vanliga källskattetabellerna och bygga på medelutdebiteringen i riket. Avdrag för kvarstående skatt skall, liksom beträffande sjukpenning, normalt inte behöva ske.

Vid remissbehandlingen har detta förfarande allmänt godtagits. Även jag anser att denna lösning är lämplig.

Den schablontabell utredningen angett kan, enligt vad gjorda beräkningar visar, användas också vid längre ersättningsperioder utan att kvarstående skatt uppkommer. Av praktiska skäl bör därför arbetslöshetskassorna kunna använda schablontabellen oavsett ersättningsperiodens längd. I de fall tabellen ger ett påtagligt överuttag av preliminär skatt kan givetvis jämkning ske enligt reglerna härom.

I en del fall kan dagpenningen utgå med reducerat belopp, exempelvis om inkomsttagaren samtidigt uppbär pension av visst slag. Härvid kan en tillämpning av schablontabellen föranleda kvarstående skatt. Jag förutsätter att riksskatteverket och kassorna har sin uppmärksamhet riktad på dessa fall och lämnar erforderlig information.

Bestämmelser om avdrag för preliminär och kvarstående skatt bör, på sätt jag nyss förordat beträffande sjukpenning, få utfärdas av Kungl. Maj:t. Riksskatteverket torde få åläggas att efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen utfärda schablontabell och erforderliga anvisningar.

Då arbetslöshetsersättning utgår till person som normalt erlägger sjömansskatt kommer ersättningen inte att utgöra inkomst ombord. Ersättningen utgör i detta fall sådan inkomst som sjömannen taxeras för i vanlig ordning.

I de fall mottagaren av understödet är skattskyldig till B-skatt skall givetvis skatteavdrag inte göras.

Frågan om arbetslöshetskassornas skyldighet att utfärda kontrolluppgift rymmer vissa administrativa problem. Utredningen har förordat att kassorna, i avvaktan på att ADB-teknik kan användas i ökad utsträckning, skall ha rätt att i vissa fall utfärda två kontrolluppgifter. Som

frangår av vad jag tidigare anfört avses kontrolluppgift för den som fått ersättning under tiden den 1 januari—den 30 november och som inte är arbetslös vid sistnämnda tidpunkt kunna sändas ut redan i december. Under januari månad avses kassorna skicka ut kontrolluppgifter för dem som var arbetslösa den 30 november och för dem som i övrigt fått ersättning under december. Härigenom skulle kassorna kunna få erforderlig spridning av arbetet med kontrolluppgifterna. Med en sådan ordning kommer två kontrolluppgifter att sändas ut främst i de fall en person avslutat en arbetslöshetsperiod före november månads utgång och sedan blir arbetslös på nytt under december månad.

Den av utredningen förordade lösningen har i allmänhet godtagits vid remissbehandlingen. Riksskatteverket och en länsstyrelse anser dock det avsedda förfarandet otillfredsställande med hänsyn till risken för missuppfattning hos både skattemyndigheter och inkomsttagare. För egen del kan jag hålla med om att ett förfarande där det ibland sänds ut två kontrolluppgifter för samma inkomstår inte är tillfredsställande. Ett stort antal kassor torde emellertid sakna praktiska möjligheter att framställa kontrolluppgifter för hela inkomståret under januari månad påföljande år. Den av utredningen förordade lösningen är därför den enda som f. n. är möjlig att tillämpa av alla kassor, och den måste därför accepteras. Antalet fall där dubbla kontrolluppgifter kommer att behöva sändas ut torde f. ö., som framgår av vad jag nyss anfört, bli tämligen litet. I det helt övervägande antalet fall ifrågakommer bara en kontrolluppgift per år. Risken för misstag på grund av dubbla kontrolluppgifter torde också kunna minska väsentligt genom en lämplig utformning av blanketterna. I en framtid, då ADB-tekniken kan utnyttjas fullt ut, bör finnas förutsättningar att på vanligt sätt framställa en kontrolluppgift som avser hela inkomståret.

De belopp arbetslöshetskassorna innehåller såsom preliminär skatt skall redovisas till statsverket. Redovisningen bör så långt möjligt ske genom ett avräkningsförfarande i samband med att kassorna tillgodoförs statsbidrag. Riksskatteverket kan enligt 55 § sista stycket UF medge att skatt redovisas av kassorna i annan ordning än den vanliga. Det bör bli en uppgift för verket att i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen medverka till att lämpliga rutiner utformas i detta hänseende.

Beskattningen av dagpenning vid arbetslöshet aktualiserar frågan om avdragsrätt för premier för arbetslöshetsförsäkring. F. n. föreligger avdragsrätt i detta hänseende enligt 46 § 2 mom. första stycket 3) KL inom ramen för det s. k. sociala avdraget på högst 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för makar tillsammans. Om dagpenningen blir skattepliktig uppkommer frågan huruvida premien bör vara avdragsgill till hela beloppet enligt huvudregeln för försäkringstagares beskattning. Det sociala försäkringsavdraget hör emellertid till de bestämmelser som ses

över av 1972 års skatteutredning. Avdragsrätten för pensionsförsäkringspremier omprövas av livförsäkringsskattekommittén. Med hänsyn härtill och då de avgifter till arbetslöshetsförsäkringen, som f. n. utgår, i regel rymms inom maximibeloppet för det sociala försäkringsavdraget finner jag inte skäl att nu föreslå ändring i förevarande hänseende.

Förmåner vid arbetsmarknadsutbildning

Den skattepliktiga delen av utbildningsbidraget bör, som jag tidigare angett, omfatta grundbidrag, hyresbidrag på hemorten och barntillägg. Bidraget betalas som regel ut av arbetsmarknadsstyrelsen.

Bidragets bruttobelopp räknas fram med hjälp av tabell enligt ett förfarande för vilket chefen för inrikesdepartementet senare utförligt redogör. Utbetalningsmyndigheten kan därvid få de uppgifter som behövs om mottagarens preliminärskatteförhållanden från mottagaren själv eller från den lokala skattemyndigheten.

Vid utbetalningen av bidrag bör avdrag göras för preliminärskatt där mottagaren inte har att erlægga B-skatt. Eftersom utbetalningsmyndigheten, som framgår av vad jag nyss anfört, normalt känner till mottagarens preliminärskatteförhållanden kan skatteavdraget göras enligt vederbörlig kolumn och den för mottagaren gällande utdebiteringen.

Enligt utredningsförslaget bör avdrag för kvarstående skatt inte göras från utbildningsbidrag. Vid remissbehandlingen har detta i allmänhet godtagits. Riksskatteverket har dock en motsatt uppfattning. För min del anser jag att praktiska skäl talar för att skyldigheten att göra avdrag för kvarstående skatt bör begränsas i största möjliga utsträckning. Avdrag bör i huvudsak göras bara i de fall bidragstagaren själv begär det. Om särskilda skäl föreligger, t. ex. om bidragstagaren har inkomster utöver bidraget, bör dock avdrag kunna ske också efter beslut av den lokala skattemyndigheten. En sådan ordning möjliggörs genom de ändringar i 3 och 39 §§ UF som jag tidigare förordat. Riksskatteverket bör efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen meddela erforderliga anvisningar i detta hänseende.

Framställning av kontrolluppgift beträffande utbildningsbidrag sker genom arbetsmarknadsstyrelsen med anlitande av ADB-teknik.

Avräkningen mellan staten och kommunerna

Införande av skatteplikt för här berörda förmåner vid sjukdom, arbetslöshet, arbetsmarknadsutbildning m. m. ökar de skattepliktiga intäkterna vid inkomstbeskattningen. Utredningen har beräknat ökningen till drygt 7,5 miljarder kr. De totala skatteintäkterna beräknas öka med sammanlagt ca 3,6 miljarder kr. Av detta belopp hänför sig enligt utredningens beräkningar drygt hälften till kommunalt beskattningsbar inkomst. Sjukpenningutredningen har anfört att det synes naturligt att

de i anledning av skattebeläggningen ökade skatteintäkterna används för att finansiera ökningen av kostnaderna. Utredningen har emellertid inte ansett det påkallat att införa kommunala bidrag som finansieringskälla utan förordat att man i skatteutjämnings-sammanhang skall kunna åstadkomma en avräkning mellan staten och kommunerna. Därigenom kan staten, som svarar för finansieringen av kostnadsökningen, tillgodoföras dessa skatteintäkter. Utredningen har i sammanhanget erinrat om den kompensation i form av skattebortfallsbidrag som staten utger till kommuner m. fl. i anledning av 1970 års skattereform och om det förslag till nya bestämmelser om skatteutjämnings som lagts fram av skatteutjämningsrevisionen (SOU 1972: 44). Avräkningen bör enligt utredningen kunna ske inom denna ram. Utredningen har emellertid inte ansett sig böra gå in på den tekniska utformningen av detta avräkningssystem utan har förutsatt att denna fråga tas upp i annan ordning.

Vid remissbehandlingen har utredningsförslaget att kostnadsökningarna finansieras med de ökade skatteintäkterna och att avräkning sker mellan staten och kommunerna i allmänhet lämnats utan erinran. Svenska landstingsförbundet har emellertid framhållit att man vid avräkningen mellan staten och kommunerna måste beakta bl. a. de effekter som det ökade skatteunderlaget kan medföra för skatteutjämnings-systemet och skattebortfallsbidragen. Förbundet förutsätter att en ingående beräkning av kommunernas och landstingens ökade skatteintäkter företas och att överläggningar kommer till stånd mellan finansdepartementet och kommunförbunden om beräkningsmetoden, fastställande av avräkningsbelopp och utformningen av ett avräkningssystem. Liknande synpunkter har anförts av Svenska kommunförbundet.

Som jag tidigare framhållit delar jag uppfattningen att skatteintäkterna som hänför sig till det genom reformen ökade beskattningsunderlaget i sin helhet bör komma statsverket till godo. För att åstadkomma detta är olika metoder möjliga. Utredningen har närmast varit inne på ett avräkningsförfarande inom ramen för systemet för skatteutjämnings och skattebortfallsbidrag. En sådan lösning rymmer emellertid ett flertal problem, vilket även betonats av landstingsförbundet och kommunförbundet. Man kan också tänka sig någon form av kommunala bidrag till finansieringen av berörda förmåner eller att förmånerna görs skattepliktiga till statlig inkomstskatt enligt särskilda regler. Även dessa lösningar är emellertid förenade med nackdelar. För att undvika svårigheterna vill jag för egen del förorda en annan metod, som innebär att man gör en särskild avräkning i samband med den årliga avräkningen av kommunalskattemedel mellan staten och kommunerna. Metoden medger att man på ett tekniskt enkelt sätt når det önskade resultatet samtidigt som de kommunala skatteinkomsterna och skatteutjämningsbidra-

gen kan bestämmas utan inverkan av den ändring av skatteunderlaget som nu föreslås.

Innan jag redogör närmare för metoden vill jag i korthet beröra förfarandet vid avräkningen av kommunalskatt och vissa frågor som hänger samman därmed.

För kommunalskatten gäller enligt 72 § Kom.L följande. Det slutliga beloppet av kommunalskattemedel för visst år utgörs av det skattebelopp som erhålls på grundval av årets utdebitering och taxeringen på följande år. Förskottsvis utgår emellertid ett belopp som bestäms enligt samma utdebitering men på grundval av närmast föregående års taxering. Förskottet avräknas sedan vid utbetalningen av kommunalskattemedel två år senare.

Då utdebiteringen bestäms tas hänsyn inte bara till det beskattningsunderlag, som fastställs vid taxeringen. Enligt lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt beaktas också det skatteunderlag som staten skall tillskjuta enligt förordningen (1965: 268) om skatteutjämningsbidrag och bestämmelserna om skattebortfallsbidrag.

Avräkningsförfarandet kan illustreras på följande sätt. Beloppet av kommunalskattemedel år 1974 bestäms på grundval av utdebiteringen för år 1972 och skatteunderlaget vid 1973 års taxering (1972 års inkomster). Från detta belopp avräknas förskott som uppburits under år 1972. Tillägg sker av förskott för år 1974 vilket beräknas på grundval av utdebiteringen för år 1974 och skatteunderlaget vid 1973 års taxering.

Avräkningen handhas av länsstyrelsen som också betalar ut kommunalskattemedlen.

För Stockholms kommun samt för landstingskommuner och församlingar tillämpas ett likartat avräkningsförfarande med stöd av resp. 76 § kommunallagen (1957: 50) för Stockholm, 76 § landstingslagen (1954: 319) och 84 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse.

Då sjukpenning, dagpenning vid arbetslöshet, förmåner vid arbetsmarknadsutbildning m. m. görs skattepliktiga kommer de att deklarerats av mottagarna och taxeras i vanlig ordning. Intäkterna ingår alltså i beskattningsunderlaget och föranleder debitering av statsskatt och kommunalskatt på samma sätt som övriga skattepliktiga intäkter. Den del av skatten som påförs såsom kommunalskatt bör emellertid, som jag tidigare framhållit, i sin helhet komma statsverket till godo. Härav följer också att de kommunala utdebiteringarna inte bör påverkas av dessa belopp liksom inte heller storleken av skatteutjämningsbidrag och skattebortfallsbidrag.

För att åstadkomma detta krävs att de berörda intäkterna särskiljes från det övriga kommunala skatteunderlaget både då utdebiteringen bestäms och då man beräknar kommunalskattemedlen. Detta är tekniskt

möjligt genom att intäkterna tas upp på kontrolluppgifter och sålunda är kända för skattemyndigheterna senast vid utgången av januari månad taxeringsåret. Det är alltså möjligt för länsstyrelsen att registrera alla utbetalda belopp och hänföra dem till de olika mottagarna.

Den metod jag vill föreslå har följande innebörd.

De kontrolluppgifter, som avser under året utbetald sjukpenning m. m., registreras på magnetband för varje inkomsttagare i samband med den årliga taxeringen. Då det kommunala beskattningsunderlaget beräknas vid länsstyrelsernas dataanläggningar redovisas det underlag som hänför sig till sjukpenning m. m. särskilt dvs. avskilt från övrig redovisning. Till kommunerna redovisas det övriga underlaget vilket läggs till grund för deras beslut om utdebitering liksom för avräkningen av kommunalskattemedel. Även förskottsutbetalningarna av kommunalskattemedel beräknas på detta nettounderlag. Fastställande av skatteutjämningsbidrag och skattebortfallsbidrag sker också på grundval av underlaget med bortseende från sjukpenning m. m.

Vid beräkningen av det reducerade skatteunderlaget kan man vinna betydande praktiska fördelar om vissa mindre schabloniseringar görs. Då skatteunderlaget enligt den ordinarie taxeringen minskas med utbetald sjukpenning m. m. bör det vara möjligt att utgå ifrån den taxerade inkomsten. Härvid tas i princip hänsyn till de förändringar i fråga om grundavdraget som följer av att inkomsten minskas med berörda intäkter. Däremot beaktas inte förändringar som kan uppkomma inom de olika förvärvskällorna om avdraget för sjukpenning m. m. i stället görs från bruttointäkten i varje förvärvskälla. Som exempel kan jag nämna att schablonavdraget på 100 kr. från intäkt av tjänst i enstaka fall kan ha avräknats från sjukpenning. I detta fall skulle avdraget för utbetald sjukpenning ha avsett inte bruttobeloppet utan sjukpenningen minskad med 100 kr. Vidare kan en minskning av bruttointäkten i en förvärvskälla reducera förvärvsavdraget något. Även här skulle avdraget för utbetald sjukpenning, för att ge helt exakt resultat, ha avsett inte bruttobeloppet utan sjukpenningen minskad med den bortfallna delen av förvärvsavdraget. Även i en del fall där taxeringen avser enbart garantibelopp för fastighet kan uppkomma avvikelser på grund av avgivna schablonisering.

De schabloniseringar jag här berört blir aktuella bara i undantagsfall. Effekterna på det kommunala skatteunderlaget är så obetydliga att de kan anses försumbara. Jag förordar därför att beräkningen sker enligt vad jag här angett.

Från administrativ synpunkt är det fördelaktigt om beräkningarna kan ske med utgångspunkt i de avgivna kontrolluppgifterna rörande utbetald sjukpenning m. m. Vidare bör man i fråga om det vanliga skatteunderlaget kunna utgå ifrån taxeringsnämndens beslut på samma sätt

som i fråga om systemet för skatteutjämning och skattebortfallsbidrag. De ändringar som sker i högre instans och av lokal skattemyndighet enligt 72 a § TF avser både höjningar och sänkningar av underlaget och torde sammantaget inte påverka de nu aktuella beräkningarna nämnvärt. I praktiken innebär det att man utgår ifrån de s. k. rättade summanden och taxeringsbanden som framställs på länsstyrelsernas dataenheter omkring den 25 augusti taxeringsåret. Jag förordar att bestämmelserna utformas i enlighet härmed.

Tekniskt sett innebär förfarandet att man datamässigt registrerar två taxeringar, den ordinarie och den där sjukpenning m. m. har räknats bort. Härigenom kan för varje kommun, landstingskommun och församling beräknas hur stor skatt som belöper på skatteunderlaget bortsett från sjukpenning m. m. Vidare kan beräknas ett skattebelopp på den del av skatteunderlaget som hänför sig till sjukpenningförmåner m. m. som nu görs skattepliktiga. Detta skattebelopp bör alltså i sin helhet tillgodoföras statsverket.

I fråga om rättelse av länsstyrelses beslut rörande skatteunderlag i form av sjukpenning m. m. och om besvär rätt bör gälla samma bestämmelser som i den nya skatteutjämningslag som avses gälla fr. o. m. den 1 januari 1974. Länsstyrelsen bör alltså kunna rätta beslut som på grund av förbiscende blivit uppenbart oriktiga. Talan mot länsstyrelsens beslut bör föras hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Det förfarande jag här angett bör ses som ett provisorium. Vid en omprövning av systemet för statsbidrag till kommunerna bör man sträva efter att slopa den särskilda behandlingen av skatteunderlag som utgörs av skattepliktig sjukpenning m. m.

Mitt förslag i detta hänseende föranleder ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, kommunallagen, kommunallagen för Stockholm, landstingslagen och församlingsstyrelselagen. Samråd har skett med chefen för civildepartementet och, såvitt gäller församlingsstyrelselagen, med statsrådet Lidbom. De ändringar som behövs i bestämmelserna om skatteutjämning och skattebortfallsbidrag avser jag att ta upp i annan ordning.

Ikraftträdande

Skatteplikt skall gälla för berörda förmåner vid sjukdom, arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning m. m. endast om de avser tid fr. o. m. den 1 januari 1974. Detsamma bör självfallet gälla även skyldigheten att lämna kontrolluppgift. Taxering av förmånerna blir normalt aktuell första gången år 1975.

Av författningstekniska skäl bör ändringarna i UF träda i kraft snarast möjligt, churu skatteavdrag och debitering skall göras endast i fråga om skattepliktiga förmåner.

De nya bestämmelserna i kommunallagen och närstående författningar avses bli tillämpliga då det genom skattepliktsreformen ökade skatteunderlaget första gången i allmänt skall läggas till grund för skatteberäkning eller beslut om utdebitering. Det innebär att ändringarna i lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt bör träda i kraft den första januari 1975 och tillämpas första gången i fråga om utdebitering för år 1976. Ändringarna i kommunallagen, kommunallagen för Stockholm, landstingslagen och församlingsstyrelselagen bör träda i kraft den 1 januari 1974 och tillämpas första gången i fråga om skatt som påförts på grundval av 1975 års taxering.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
2. lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623),
3. lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
4. lag om ändring i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt,
5. lag om ändring i kommunallagen (1953: 753),
6. lag om ändring i kommunallagen (1957: 50) för Stockholm,
7. lag om ändring i landstingslagen (1954: 319),
8. lag om ändring i lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2
Inledning	25
Nuvarande ordning	26
Inkomstbeskattningen i fråga om sjukpenning m. m.	26
Uppgiftsskyldighet vid taxeringen	27
Uppbörd och debitering	28
Beräkningen av kommunalskattemedel m. m.	31
Sjukpenningutredningen	31
Förmåner vid sjukdom m. m.	31
Förmåner vid arbetslöshet	36
Förmåner vid arbetsmarknadsutbildning	37
Effekterna på skatteunderlaget	38
Remissyttrandena	39
Förmåner vid sjukdom m. m.	39
Förmåner vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning ...	42
Departementschefen	43
Allmänna synpunkter	43
Skattepliktens omfattning m. m.	50
Preliminärskatteavdrag m. m.	52
Förmåner vid sjukdom och vid barns födelse	52
Kontant arbetsmarknadsstöd	54
Dagpenning vid arbetslöshet	55
Förmåner vid arbetsmarknadsutbildning	57
Avräkningen mellan staten och kommunerna	57
Ikraftträdande	61
Hemställan	62

